

**1977 Trzydzieści lat
2007 minęło...**

Wstęp

Opracowanie i redakcja:
Grażyna Firlit-Fesnak

Współpraca:
Maciej Duszczyk, Ewa Leś, Małgorzata Ołdak,
Grażyna Magnuszewska-Otulak, Jolanta Supińska-Modzelewska,
Piotr Zawadzki, Marzena Winiarska

Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego jest jednym z najstarszych w Polsce ośrodków akademickich oferującym kształcenie studentów w zakresie polityki społecznej oraz badania nad polityką społeczną rozumianą jako nauka i rodzaj polityki publicznej.

Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego liczy sobie 30 lat. Nawiązując do faz życia człowieka można powiedzieć, że Instytut osiągnął wiek dojrzały. Za taką opinią przemawia nie tylko jego wiek kalendarzowy, ale także bilans dotychczasowych obszarów aktywności Instytutu. Jako placówka organizacyjna Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego Instytut rozpoczął swoją działalność w 1977 roku dysponując skromną kadrą 14 pracowników, w tym 4 profesorów (2 na ryczałcie), 2 docentów, 3 doktorów, 5 magistrów. Siedziba Instytutu mieściła się na Nowym Świecie 69 w dwóch skromnych pomieszczeniach. Badania naukowe realizowane były w ramach dwóch projektów badawczych, współpraca z zagranicznymi ośrodkami naukowymi opierała się na indywidualnych kontaktach pięciu pracowników naukowych Instytutu. W ramach dziennych Studiów Nauk Politycznych na specjalizacji „polityka społeczna” studiowało rocznie kilkunastu studentów, na Studium Zaocznym Pracowników Służb Socjalnych średnio na jednym roczniku 50 osób, na Podyplomowym Studium Pracowników Służb Pracowniczych i Socjalnych rocznie około 60 studentów, na Magisterskim Uzupełniającym Studium Nauk o Pracy i Polityce Społecznej około 100 osób. Łączna liczba studentów studiujących wówczas rokrocznie w Instytucie Polityki Społecznej wynosiła 250–300 studentów.

Dzisiaj – w roku 2007 – w Instytucie zatrudnionych jest 46 pracowników, w tym ośmiu profesorów, 1 docent, 4 doktorów habilitowanych, 16 doktorów, 4 wykładowców, 7 pracowników inżynierjno-technicznych, 7 doktorantów. Polityka społeczna jest samodzielnym kierunkiem studiów. Na siedmiu rodzajach studiów – dziennych i zaocznych – kształcą się rocznie około 1100 studentów.

Studia na kierunku polityka społeczna mają na celu wszechstronne przygotowanie studentów do wykonywania zawodu specjalisty polityki społecznej, m.in. w administracji rządowej i samorządowej, w sektorze non-profit, instytucjach gospodarki społecznej, w instytutach badawczych, centrach analiz, szkołach wyższych oraz mediach. Instytut zmienił siedzibę, zajmuje obecnie 7 pokoi i dysponuje samodzielnie 3 salami dydaktycznymi w budynku przy ul. Nowy Świat 67 oraz Nowy Świat 69. W stosunku do naszych potrzeb i liczby studentów jest to nadal zbyt mało, ale patrząc na punkt wyjścia, można mówić o znacznym postępie w tym zakresie. Badania naukowe stały się mocną stroną Instytutu. W ramach badań własnych, statutowych, grantów KBN oraz projektów Europejskiego Funduszu Społecznego pracownicy IPS prowadzą badania naukowe w takich dziedzinach, jak: teoria polityki społecznej i rozwoju, kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe, procesy decyzyjne w polityce społecznej, pomoc społeczna i praca socjalna, rynek pracy i bezrobocie, lokalna polityka społeczna, międzynarodowa porównawcza polityka społeczna, europejska polityka społeczna, migracje i polityka migracyjna, gospodarka społeczna.

Przez cały czas swojego istnienia – bez względu na zmieniające się uwarunkowania polityczne i ekonomiczne – IPS realizuje zadania nauczania o istocie humanistycznej polityki społecznej, o najważniejszych problemach polityki społecznej, o takich sposobach ich rozwiązywania, aby podmiotowe prawa człowieka były szanowane i respektowane w działaniu politycznym. Związane z Instytutem Polityki Społecznej środowisko uczonych i prakty-

ków nie tylko uczy studentów, ale prowadzi także badania i toczy nieustanny dyskurs naukowy wokół sposobów i instrumentów kształtowania ładu społecznego zgodnego z naczelnymi wartościami polityki społecznej takimi, jak: bezpieczeństwo, sprawiedliwość i solidarność społeczna.

Jubileusz Instytutu Polityki Społecznej skłania nie tylko do bilansowania jego osiągnięć, ale kieruje myśli w stronę wielu osób, które były obecne w jego rozwoju, swoją pracą, zaangażowaniem, bliską współpracą współtworzyły jego historię i jego dorobek. Nie sposób wymienić wszystkich zasłużonych dla Instytutu osób i instytucji. Jednakże w sposób szczególny chciałabym podziękować Panu prof. dr. hab. Antoniemu Rajkiewiczowi, pierwszemu dyrektorowi Instytutu Polityki Społecznej za jego bezcenny wkład w rozwój naukowy Instytutu, kształcenie kadry naukowej i studentów, za jego troskę o wysoką jakość pracy Instytutu Polityki Społecznej we wszystkich wymiarach jego aktywności.

Słowa wdzięczności i podziękowania kieruję pod adresem władz dziekańskich Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. W strategii rozwoju Wydziału, Instytut Polityki Społecznej miał stabilną pozycję i przychylność władz dziekańskich wobec wielu inicjatyw decydujących o jego rozwoju. Podziękowania pod adresem władz dziekańskich wszystkich kadencji w latach 1977–2007 kieruję na ręce obecnego Dziekana Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Pana prof. dr. hab. Tadeusza Mołdawy.

Nie sposób nie wspomnieć dobrej współpracy z bratnimi instytutami, tworzącymi wspólnie społeczność akademicką Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. Dziękuję za minione lata „wspólnego bytowania”, za umiejętność godzenia nie zawsze zbieżnych interesów, za wspieranie aspiracji rozwojowych Instytutu Polityki Społecznej. Dziękuję zatem wszystkim dyrekcjom i pracownikom Instytutu Nauk Politycznych, Instytutu Stosunków Międzynarodowych i Instytutu Dziennikarstwa.

W jubileuszowych wspomnieniach nie może zabraknąć ośrodków akademickich i naukowych, z którymi Instytut współpracuje od początku swojego istnienia. To przede wszystkim ośrodki akademickie Śląska (m. in. Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Uniwersytet Śląski w Katowicach) i serdeczny Przyjaciel Instytutu, Pani prof. dr hab. Lucyna Frąckiewicz wraz z jej uczniami, dzisiaj w większości pracownikami naukowymi tych i innych zacnych uczelni w Polsce. To także Instytut Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej wraz z Panem prof. dr hab. Adamem Kurzynowskim i pracownikami nauki wywodzącymi się z tego Instytutu. Bliskie kontakty naukowe i serdeczna współpraca łączy Instytut Polityki Społecznej przez wszystkie lata jego istnienia z Instytutem Pracy i Polityki Socjalnej w Warszawie, reprezentowanym obecnie przez Panią Dyrektora dr hab. Bożenę Balcerzak-Paradowską. Na jej ręce składam podziękowania dawnym i obecnym pracownikom tej zasłużonej dla nas placówki.

Dziękuję wszystkim nie wymienionym z nazwy i nazwiska placówkom naukowym i osobom, które były i są obecne w życiu naukowym i pracy dydaktycznej Instytutu Polityki Społecznej i wniosły swój depozyt w jego rozwój.

Społeczność Instytutu Polityki Społecznej pomnaża wypracowany przez lata kapitał codzienną pracą, innowacyjnością i kreatywnością. Dziękuję Radzie Naukowej Instytutu, wszystkim pracownikom naukowym i pracownikom administracji za odpowiedzialne współtworzenie dzisiejszego wizerunku Instytutu, aktywność naukową, wysoką jakość kształcenia studentów i troskę o dalszy, pomyślny rozwój Instytutu.

Dyrektor Instytutu Polityki Społecznej
Dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak

Powstanie i rozwój Instytutu Polityki Społecznej

spojrzenie pierwszego dyrektora
Instytutu Polityki Społecznej
prof. dr. hab. Antoniego Rajkiewicza

Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego – geneza, rozwój, współczesność i przyszłość¹

Prawie 38 lat temu, jesienią 1969 roku, rozpoczął działalność uniwersytecki Zakład Polityki Społecznej. Powstał w Instytucie Nauk Politycznych, należącym do Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, wówczas obejmującego również Instytut Nauk Ekonomicznych, Instytut Socjologii oraz Instytut Filozofii.

Wspomniany Zakład przemianowano w roku 1975 w Katedrę Polityki Społecznej, obok której działało Studium Nauk o Pracy i Polityki Społecznej. W 1977 roku, a więc 30 lat temu, w wyniku połączenia katedry i wspomnianego Studium powstał Instytut Polityki Społecznej. Wraz z Instytutem Nauk Politycznych, Instytutem Stosunków Międzynarodowych oraz Instytutem Dziennikarstwa należy on do dnia dzisiejszego do najliczniejszego pod względem liczby studentów i przodującego w rankingach uniwersyteckich, Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Zakład Polityki Społecznej powstał głównie dzięki inicjatywie ówczesnego dyrektora Instytutu profesora Remigiusza Bierzan-

¹ Tekst autoryzowanego wystąpienia na konferencji polityki społecznej w Sieniawie w dniu 11 VI 2007 r.

ka i wówczas adiunkta dra Jana Daneckiego. To oni namówili autora niniejszego wywodu do objęcia funkcji jego kierownika. W związku z tym przeniósł się on ze Szkoły Głównej Planowania i Statystyki, gdzie prowadził Katedrę Polityki Społecznej na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym, którego był też dziekanem. Zadanie zorganizowania uniwersyteckiej placówki dydaktyczno-badawczej zajmującej się polityką społeczną i to w dodatku na kierunku nauk politycznych (do tej pory uprawiano tę dyscyplinę w powiązaniu z ekonomią, prawem pracy, socjologią bądź z pedagogiką społeczną) wydawało się nader pociągające i interesujące. Szczególnie zachęcająca okazała się przy tym postawa osób wchodzących w skład tworzącego się Zakładu (było wśród nich 5 osób z wykształceniem ekonomicznym, 2 socjologów i 3 prawników) oraz możliwość bliskiej współpracy z Instytutem Gospodarstwa Społecznego oraz Instytutem Pracy.

Powstaniu Zakładu Polityki Społecznej towarzyszyły rozważania dotyczące wyboru ideowego kierunku jego działalności. Uznano, że należy przede wszystkim nawiązać do dorobku i postaw ludzi nauki Uniwersytetu Warszawskiego zaliczanych do prekursorów polskiej polityki społecznej, a więc do Fryderyka Skarbka (1792–1866), Józefa Supińskiego (1804–1893), Ludwika Krzywickiego (1859–1941), Wacława Szuberta (1912–1995)². A jeśli chodzi o nurt badawczy, to widziano potrzebę kontynuacji tematów podejmowanych w okresie międzywojennym przez In-

---

2 Fryderyk Skarbek, autor m.in. *Ogólnych zasad nauki gospodarstwa narodowego*, rozprawy *O ubóstwie i ubogich* itp., był w latach 1819–1831 profesorem Uniwersytetu Warszawskiego. Do jego wychowanków należał Józef Supiński, twórca wielotomowego opracowania pt. *Szkola polska gospodarstwa społecznego*, Ludwik Krzywicki, student Uniwersytetu w latach 1878–1882, prowadził w latach 1918–1919 wykłady, a następnie od roku 1921 do 1936 roku kierował uniwersytecką Katedrą Historii Ustrojów Społecznych. Z kolei Wacław Szubert, absolwent Wydziału Prawa uzyskał doktorat uniwersytecki w 1936 roku na podstawie rozprawy *Dzieje ubezpieczenia na wypadek bezrobocia w Anglii*. Szczegółową charakterystykę dorobku naukowego wymienionych uczonych zawierają m.in. takie publikacje, jak: W. Szubert *Studia o Fryderyku Skarбку jako ekonomiście*, Wrocław 1953; *Ludwik Krzywicki*, praca zbiorowa poświęcona jego życiu i twórczości, Warszawa 1938; Z. Szymański, *Józefa Supińskiego teoria rozwoju społeczno-gospodarczego*, Lublin 1999, *Polityka społeczna XX wieku – Wacław Szubert*, Katowice–Warszawa 1997.

stytut Gospodarstwa Społecznego oraz Instytut Spraw Społecznych. Wypowiedziano się za nawiązaniem i rozbudową współpracy międzynarodowej tak z placówkami Europy Wschodniej, jak i Zachodniej.

Sprawa wyboru orientacji dydaktyczno-badawczej stała się ważna nie tylko dla tych, którzy tworzyli Zakład, ale dla programu i treści zajęć z polityki społecznej prowadzonych dla wszystkich studentów nauk politycznych, a również i dla studentów innych kierunków studiów uniwersyteckich. Wybór sprzed lat utrwalił się i w głównym zarysie pozostaje aktualny, oczywiście po uwzględnieniu korekt wynikających ze zmian ustrojowych i międzynarodowych (m.in. przynależności Polski do Unii Europejskiej). W latach 90. zwrócono uwagę na narastające wielowymiarowe kwestie społeczne, charakterystykę i zmagania o postęp społeczny i na zjawisko regresu społecznego.

Uznać można, że powiązanie polityki społecznej z naukami politycznymi zdało egzamin. Wydaje się, że korzyści są obustronne, a współpraca wydziałowa układa się nader dobrze.

Rozwojowi instytucjonalnemu (zakład-katedra-instytut) towarzyszył wzrost zatrudnienia i zmiany personalne. Zakład liczył w 1969 roku 10 osób (3 etatowych nauczycieli akademickich, 4 doktorantów, 2 stażystów i 1 asystent – wolontariusz), 10 lat później Instytut skupiał 17 osób, w 2000 roku – 28 osób, obecnie liczy 45 osób (32 pracowników i 13 doktorantów); wśród nich jest 27 własnych wychowanków. Placówką kierowali kolejno: Antoni Rajkiewicz (1969–1971; 1977–1981), Marian Frank (1972–1977), Andrzej Piekara (1982–1984), Stanisław Czajka (1985–1990), Mirosław Księżopolski (1990–1996), Barbara Rysz-Kowalczyk (1996–2002), Małgorzata Szyłko-Skoczny (2002–2007) i od października 2007 roku dyrektorem Instytutu jest dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak. Czterech wybitnych profesorów zmarło: Marian Frank (1910–1979), Stanisław Czajka (1938–1990), Jan Danec ki (1928–2006) i Tadeusz Kowalak (1916–2007). Z kolei Instytut

wzmocnili profesorowie (dzisiaj są emerytami) z innych placówek: Witold Nieciński i Andrzej Piekara.

Do osiągnięć Instytutu należy rekomendacja 16 pomyślnie przeprowadzonych habilitacji (w tym 10 doktorów z własnego grona), 105 promocji doktorskich (w 92 przypadkach promotorami byli profesorowie z Instytutu, natomiast 13 przewodów doktorskich poprowadzili profesorowie z innych placówek naukowych). Obecnie w instytutowym seminarium doktoranckim uczestnicy 17 osób. Warto w tym miejscu dodać, że przez 30 lat (1969–1999) Instytut w ramach bezinteresownej współpracy z Towarzystwem Naukowym Płockim sprawował patronat nad prowadzonym tam seminarium doktoranckim (w tym czasie 17 uczestników seminarium obroniło swoje rozprawy doktorskie). Prawie wszystkie rozprawy habilitacyjne i znaczna część dysertacji doktorskich uzyskało wyróżnienia.

Obecnie w zespole 12 samodzielnych pracowników nauki znajduje się 5 profesorów tytularnych, 3 profesorów uczelnianych, 4 doktorów habilitowanych i przygotowywane są dalsze rozprawy habilitacyjne oraz wnioski awansowe.

Kilku profesorów zatrudnionych w Instytucie pełniło funkcje kierownicze w innych placówkach naukowych. Szczególnie zaznaczył się profesor Julian Auleytner jako współtwórca Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP w Warszawie i wieloletni jej rektor; podobne zasługi ma profesor Andrzej Piekara, organizator i przez 12 lat dyrektor uniwersyteckiego Centrum Studiów Samorządu i Rozwoju Lokalnego; profesor Marian Frank tworzył Instytut Pracy i kierował nim przez wiele lat, również profesor Tadeusz Kowalak przed podjęciem pracy w Instytucie Polityki Społecznej piastował stanowisko dyrektora Spółdzielczego Instytutu Badawczego.

Od roku 1978 działa w Instytucie Rada Naukowa. Jej pierwszym przewodniczącym był profesor Waclaw Szubert, a obecnie funkcję tę pełni profesor Mirosław Księżopolski.

Od początku istnienia Instytutu jego pracownicy, w zależności od swej specjalizacji, związali się z odpowiednimi zakładami bądź zespołami. I tak, w 1977 roku funkcjonowały zakłady: (1) ogólnych problemów polityki społecznej, (2) polityki społecznej w środowisku pracy i zamieszkania oraz (3) demografii i zabezpieczenia społecznego. Po kilkakrotnych zmianach nazw i zakresu ukształtowały się w zakłady: (1) teorii polityki społecznej i rozwoju społecznego pod kierownictwem profesor Jolanty Supińskiej, (2) warunków bytu i zabezpieczenia społecznego (kierownik profesor Mirosław Księżopolski), (3) badań samorządności i środowisk społecznych (kierownik dr hab. Barbara Rysz-Kowalczyk), (4) społecznego ustroju pracy (kierownik profesor Małgorzata Szyłko-Skoczny). W organizacji jest zespół zagadnień etnicznych i migracyjnych pod kierownictwem dra hab. Cezarego Żołędowskiego.

W działalności Instytutu na pierwszy plan wysunęły się zajęcia dydaktyczne. Z roku na rok zwiększała się liczba studentów i równocześnie ulegała przekształceniu struktura studiów. I tak, obok magisterskich studiów dziennych specjalizacja w zakresie polityki społecznej występowała w zaocznym Studium Pracowników Służb Socjalnych, uzupełniającym studium nauk o pracy i polityce społecznej oraz w Podyplomowym Studium dla Pracowników Służb Pracowniczych i Socjalnych. Oddzielnie doształcano pracowników ZUS, resortu zdrowia i opieki społecznej oraz terenowych organów zatrudnienia. Obecnie prowadzone są również kursy doskonalenia zawodowego dla pośredników pracy oraz doradców zawodowych i personalnych.

W sumie liczba studiujących w ramach Instytutu Polityki Społecznej wynosi około 1100 osób, a liczba dyplomów wydanych na wszystkich prowadzonych studiach zbliżyła się do 5 tysięcy. Nadmienić należy, że co piąty student w gromadzie około 400 studentów dziennych studiów magisterskich studiuje równoległe na innym kierunku.

W bieżącym roku Instytut uzyskał prawo do prowadzenia zajęć na autonomicznym kierunku studiów z zakresu polityki społecznej, a również i pracy socjalnej. Tutaj należy jeszcze dodać, że coraz większy nacisk kładzie się na organizację praktyk studenckich, powiązań tematów prac dyplomowych i magisterskich ze współczesnymi procesami i zjawiskami społecznymi oraz grantami badawczymi.

Organizacja i prowadzenie badań oraz związane z nimi publikacje stanowią trwałą i wydajną segment działalności Instytutu. W latach 1976–1985 badano w ramach tzw. problemów węzłowych: procesy demograficzne, kulturę polityczną, działalność instytucji lokalnych, zjawiska patologii społecznej itp. W 1987 roku Instytutowi przypadło zadanie koordynatora pierwszego stopnia w ogólnokrajowym badaniu dotyczącym polityki społecznej w Polsce. Trwało ono do 1991 roku, początkowo pod kierownictwem profesora Czajki, a po jego śmierci prowadził je profesor Księżopolski; przyniosło bardzo bogaty materiał poznawczy, przyczyniło się walcie do integracji środowiska polityków społecznych i zaowocowało licznymi publikacjami (m.in. powstało kilka prac doktorskich).

W ostatnim piętnastolecu przeważały tzw. badania statutowe i własne. Objęły one niemal wszystkie dziedziny polityki społecznej. Dominowała auskultacja zjawisk objętych terminem **regres społeczny**, ale pojawiały się też nowe obszary badawcze: międzynarodowa polityka społeczna, migracje transgraniczne oraz usytuowanie polityki społecznej w ustroju gospodarki rynkowej. W 2004 roku Instytut Polityki Społecznej stał się instytucją zarządzającą projektem „Tu jest praca”, w ramach międzynarodowego tematu EQUAL. Równocześnie kontynuowano realizację innych tematów objętych grantami krajowymi i zagranicznymi.

Większość prowadzonych badań znalazła swój opis w publikacjach książkowych. W sumie w ostatnim piętnastolecu ukazało się ich 68. Wśród nich są opracowania podręcznikowe (przede

wszystkim profesora Auleytnera), *Leksykon Polityki Społecznej* (pod red. B. Rysz-Kowalczyk) oraz *Polsko-niemiecki i niemiecko-polski leksykon polityki społecznej i pracy socjalnej* (pod red. G. Firlit-Fesnak i H. Oberloskamp). Ten ostatni stanowi efekt wieloletniej współpracy Instytutu z niemieckimi placówkami kształcenia pracowników socjalnych. Ale nie tylko Niemcy były krajem współpracy międzynarodowej, choć tam koncentrowała się wymiana grup studenckich, wspólne konferencje i przedsięwzięcia badawcze. Spojrzenie na wykaz wszystkich instytucji zagranicznych współpracujących z Instytutem pozwala na podanie liczby 22 w 15 krajach. W materiałach sprawozdawczych z kontaktów międzynarodowych znajduje się też sporo informacji o publikacjach naszych autorów w literaturze obcojęzycznej. Najczęściej jako autorzy występują: Jan Danecki, Mirosław Książopolski, Ewa Leś i Włodzimierz Anioł. Wśród członków redakcji wydawanego w Wielkiej Brytanii czasopisma „Journal of European Social Policy” figuruje nazwisko Mirosława Książopolskiego.

W ostatnich latach co roku kilkunastu studentów i pracowników polityki społecznej wyjeżdża na studia i staże zagraniczne, z kolei obcokrajowcy odbywają je w Instytucie Polityki Społecznej.

Jedną z cech charakterystycznych Instytutu są dość liczne i na ogół trwałe więzi personalne jego pracowników z różnymi organizacjami i instytucjami publicznymi. Zdarzały się też powołania na wysokie stanowiska państwowe (ministra, sekretarza stanu i dwukrotnie na podsekretarza stanu oraz przewodniczącą Rady Społecznej przy Prezesie Rady Ministrów). Od początku istnienia Komitetu Prognoz PAN „Polska 2000” w 1969 roku, Rządowej Rady (Komisji) Ludnościowej w 1974 roku i Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN w 1972 roku Instytut ma tam swoich przedstawicieli. W sumie są oni w 12 różnych organizacjach ogólnokrajowych i instytucjach centralnych. Funkcję redaktora naczelnego „Problemów Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje” po Janie Daneckim sprawuje Jolanta Supińska.

Profesorowie pracujący w Instytucie wchodzi również w skład redakcji „Polityki Społecznej” i „Pracy Socjalnej” oraz współpracują z redakcjami innych czasopism zajmujących się polityką społeczną.

Polskim Towarzystwem Polityki Społecznej kieruje profesor Julian Auleytner, a pierwszym prezesem, po reaktywowaniu Towarzystwa w 1993 roku, był profesor Tadeusz Kowalak.

W ocenie trzydziestoletniej działalności Instytutu nie powinno zabraknąć refleksji nad jej słabościami. Do nich można zaliczyć przede wszystkim niedostateczne więzy z pokrewnymi dyscyplinami, głównie zaś z należącymi do tzw. nauk podstawowych. O ile za dobre uznać można kontakty międzyinstytucjonalne, o tyle na słabszą ocenę zasługują zbliżenia merytoryczne, są one potrzebne szczególnie z ekonomistami, prawnikami, socjologami, psychologami i pedagogami. Spotykamy się najczęściej z politologami, ale nie są to zetknięcia ciągłe, usystematyzowane. Ten niedobór kontaktów merytorycznych utrudnia nie tyle zmagania o należne miejsce w krajobrazie polskiej nauki, co osłabia konteksty dydaktyczne i wymianę myśli w poszukiwaniu formuł i orientacji w coraz bardziej złożonej współczesności. Sądzę, że zbliżenie polityki społecznej do tzw. dyscyplin-matek w naukach społecznych potrzebne jest nie tylko naszemu Instytutowi.

Odczuwam też niedosyt kontaktów z naszymi absolwentami. Ta spora już gromada powinna pozostawać w orbicie stałych zainteresowań tak w zakresie zaspokajania potrzeb dalszej edukacji, upowszechniania dorobku badawczego Instytutu, jak i wspierania praktyk oraz zatrudnienia jego absolwentów. Z kolei zbyt słaby i nieskuteczny jest nasz wpływ na media, by ujmowały one bliskie nam sprawy w sposób pogłębiony i kompleksowy. Dzisiaj przeważa informacja incydentalna, nośna emocjonalnie, a nie zmuszająca do rozważań i spokoju. Z ludźmi wiedzy i poczucia odpowiedzialności powinniśmy tworzyć front troski o jakość społeczeństwa i w tym potrzebny jest udział naszych wychowanków.

I jeszcze jedna słabość. Patrząc na rejestr tematów naszych badań oraz prac dyplomowych i magisterskich, widzę pewną asymetrię na niekorzyść tych, które powinny ukazywać pozytywne strony naszego życia. Nęka nas tak bezrobocie i marginalizacja, jak i zachłanność. Trzeba je opisywać, ale na afirmację zasługuje sumienność, pracowitość, innowacyjność, troska o innych czy bezinteresowne zaangażowanie w sprawy publiczne. Nieufności, niepewności i nierówności warto przeciwstawiać zaufanie, gwarancje i równość szans tam, gdzie one funkcjonują czy są potrzebne.

Już w czasie studiów powinniśmy kłaść większy nacisk na zadania wychowawcze szkoły wyższej, zwłaszcza na kierunki o swego rodzaju funkcji misyjnej.

Wspomnianym wyżej słabościom należy jednak przeciwstawić procesy o znaczeniu pozytywnym, rozwojowym. Do nich zaliczyć wypada żywe i rosnące kontakty Instytutu z placówkami dydaktyczno-badawczymi zajmującymi się polityką społeczną w innych uczelniach i ośrodkach. Obok tradycyjnych więzi, o znaczeniu genetyczno-personalnym, z uczelnianym Instytutem Gospodarstwa Społecznego w Szkole Głównej Handlowej z jego nestorem, profesorem Adamem Kurzynowskim, najbardziej ożywione kontakty są z uczelniami ośrodka śląskiego, w którym przewodzą profesorowie Lucyna Frąckiewicz, Robert Rauziński i Andrzej Rączaszek. Owocna jest współpraca z ośrodkiem poznańskim na czele z profesorem Józefem Orczykiem, z toruńskim, kierowanym przez profesorów Zenona Wiśniewskiego i Krzysztofa Piątka, białostockim, gdzie szczególnie aktywny jest profesor Ryszard Horodeński. Na odrębne podkreślenie zasługują więzi z Wrocławiem. Głównie dzięki inicjatywnie i energii profesora Zdzisława Pizsa co roku odbywają się dwustronne spotkania seminaryjne pracowników i doktorantów z zaprzyjaźnionych instytutów. Służą one nie tylko prezentacji dorobku uczestników, ale wymianie poglądów i doświadczeń tak dydaktycznych, jak i badawczych.

W 17 lat, po ostatniej z 10 konferencji organizowanych w Płocku przez Instytut wspólnie z Towarzystwem Naukowym Płockim, można stwierdzić, że nawiązana współpraca nie wygasła i przynosi obustronne korzyści. Natomiast tematykę tzw. konferencji płockich przejęły doroczne ogólnopolskie spotkania polityków społecznych, które z powodzeniem organizują politycy społeczni z Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Na zakończenie tych wywodów chciałbym podzielić się pewną refleksją osobistą. Kończę 85 lat, z których 60 przypada na mariaż z polityką społeczną, zapoczątkowany na seminarium z tego przedmiotu, prowadzonym w 1947 roku na Uniwersytecie Łódzkim przez profesora Wacława Szuberta. Uważam swój wybór za trafny i szczęśliwy. Dane mi było uprawiać dyscyplinę naukową, którą polubiłem, a praca w zawodzie nauczyciela akademickiego okazała się wielce satysfakcjonująca. Ostatni 38 lat spędziłem w uniwersyteckiej placówce dydaktycznej, w atmosferze zaufania, wzajemnej tolerancji oraz woli współpracy i współdziałania ze wszystkimi w uczelni i poza nią, pozostającymi w kręgu bliskiej nam dyscypliny. Dziękuję za okazywaną przyjaźń i wsparcie. Wspólnym wysiłkiem zrobiliśmy sporo, ale wyzwania współczesności wymagają coraz więcej. Warto się angażować, bo w ten sposób potrafimy też spełnić swoje życiowe aspiracje i dążenia.

Życzę powodzenia. Sam uważam swoje życie za spełnione!

ŹRÓDŁA

Informator IPS UW na rok akademicki 2007/2008, Warszawa 2007.

Instytut Polityki Społecznej, Informator, Warszawa 1993.

Pomykała P., *Studia równoległe studentów Instytutu Polityki Społecznej*, Warszawa 2007 (praca magisterska).

Szatur B., *Instytut Polityki Społecznej – w dziesięciolecie istnienia*, w: *Rodowód, rozwój i perspektywy polityki społecznej Polsce*, Warszawa 1980, s. 195–205.

Winiarska M., *Księga Jubileuszowa IPS*, Warszawa 2007 (maszynopis).

Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego 1975–2000, Warszawa 2000.

**Władze
Instytutu Polityki Społecznej
w latach 1977–2007**

1977–1982

Dyrektor:

prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Roman Wasylewski: 1.10.1977–30.09.1979, 1.10.1980–30.09.1981,

dr Józefina Hrynkiewicz: 1.10.1999– 30.09.1980,

dr Barbara Rysz-Kowalczyk: 1.10.1981–30.09.1982

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Irena Sieńko: 1.10.1977–30.09.1979, 1.10.1980–30.09.1981

dr Józefina Hrynkiewicz: 1.10.1979–30.09.1980

dr Mirosław Księżopolski; 1.10.1981–30.09.1982

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Wacław Szubert

1982–1985

Dyrektor: doc. dr hab. Andrzej Piekara

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Irena Sieńko: 1.10.1983–30.09.1983

dr Barbara Rysz-Kowalczyk: 1.10.1983–30.09.1985

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Mirosław Księżopolski

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

1985–1988

Dyrektor:

prof. dr hab. Stanisław Czajka

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Roman Wasylewski

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Włodzimierz Anioł: 1.10.1985–30.09.1986

dr Danuta Możdżeńska: 1.10.1986–30.09.1988

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Antonii Rajkiewicz

1988–1990

Dyrektor:

prof. dr hab. Stanisław Czajka

p.o. dyrektora:

doc. dr hab. Julian Auleytner: 1990

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Roman Wasylewski

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Danuta Możdżeńska: 1.10. 1988–30.09.1989

doc. dr hab. Julian Auleytner: 1.10.1989–30.09.1990

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

1990–1993

Dyrektor:

dr hab. Mirosław Księżopolski

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Barbara Rysz-Kowalczyk

**Z-ca dyrektora ds. badań naukowych
i współpracy z zagranicą:**

Doc. dr hab. Jolanta Supińska

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

1993–1996

Dyrektor:

prof. dr hab. Mirosław Księżopolski

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Roman Wasylewski

**Z-ca dyrektora ds. badań naukowych
i współpracy z zagranicą:**

dr Tomasz Żukowski: 1.10.1993–30.09.1995

dr Grażyna Firlit-Fesnak: 1.10.1995–30.09.1996

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

1996–1999

Dyrektor:

dr hab. Barbara Rysz-Kowalczyk

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Barbara Szatur-Jaworska

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Grażyna Firlit-Fesnak

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Mirosław Księżopolski

1999–2002

Dyrektor:

dr hab. Barbara Rysz-Kowalczyk

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Barbara Szatur-Jaworska

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr Danuta Możdżeńska-Mrozek: 1.10.1999–31.01.2001

dr Grażyna Firlit-Fesnak: 1.02.2001–30.09.2002

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Mirosław Księżopolski

2002–2007

Dyrektor:

prof. dr hab. Małgorzata Szyłko-Skoczny:

1.10.2002–30.09.2007

Z-ca dyrektora ds. dydaktycznych:

dr Grażyna Magnuszewska-Otulak

Z-ca dyrektora ds. badań naukowych

i współpracy z zagranicą:

dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak: 1.10.2002–30.01.2007

dr Maciej Duszczyk: 1.02.2007–30.09.2007

Przewodniczący Rady Naukowej:

prof. dr hab. Mirosław Księżapolski

**Pracownicy i doktoranci
Instytutu Polityki Społecznej
w roku akademickim 2007/2008**

**Władze Instytutu Polityki Społecznej
w roku akademickim 2007/2008**

Dyrektor:
dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak

**Z-ca dyrektora
ds. dydaktycznych:**
dr Grażyna
Magnuszewska-Otulak

**Z-ca dyrektora
ds. badań naukowych
i współpracy z zagranicą:**
dr Maciej Duszczyk

**Przewodniczący
Rady Naukowej:**

prof. dr hab.

Mirosław Księżopolski

Rada Naukowa Instytutu Polityki Społecznej:

prof. dr hab. Włodzimierz Anioł, prof. dr hab. Julian Auleytner, dr Maciej Duszczyk, dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak, dr Renata Gierszewska, prof. dr hab. Mirosław Księżopolski (przewodniczący), dr hab. prof. UW Ewa Leś, dr Grażyna Magnuszewska-Otulak, prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz, dr hab. Barbara Rysz-Kowalczyk, dr Grażyna Spytek-Bandurska, dr hab. prof. UW Jolanta Supińska, dr Ryszard Szarfenberg, dr hab. prof. UW Barbara Szatur-Jaworska, prof. dr hab. Małgorzata Szyłko-Skoczny, dr hab. Gertruda Uścińska, dr hab. Cezary Żołędowski oraz przedstawiciel: doktorantów, studentów i administracji.

Profesorowie tytularni:

Włodzimierz Anioł, Julian Auleytner, Mirosław Księżopolski, Małgorzata Szyłko-Skoczny, Antoni Rajkiewicz

Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego:

Ewa Leś, Jolanta Supińska, Barbara Szatur-Jaworska

Doktorzy habilitowani:

Grażyna Firlit-Fesnak, Barbara Rysz-Kowalczyk, Cezary Żołądowski, Gertruda Uścińska

Docenci:

Roman Wasylewski

Doktorzy:

Stefania Bernini, Maciej Duszczyk, Renata Gierszewska, Paweł Hut, Mariola Kordas-Surowiec, Emilia Jaroszevska, Grażyna Magnuszewska-Otulak, Alicja Maksimowicz-Ajchel, Jacek Męcina, Danuta Możdżeńska-Mrozek, Grażyna Spytek-Bandurska, Ryszard Szarfenberg, Maria Theiss

Asystenci:

Tomasz Niedziński, Piotr Zawadzki

Starsi wykładowcy:

Jan Łopato (dr), Tomasz Żukowski (dr)

Wykładowcy:

Agata Krencik, Krzysztof Więckiewicz

Pracownicy inżynierjno-techniczni:

Marcin Chudziński, Andrzej Domański, Magdalena Kocik, Łukasz Łotocki, Bartosz Pieliński, Beata Samoraj, Przemysław Radwan-Rohrenscheff

Doktoranci:

Justyna Godlewska, Marcin Kucharski, Anna Kurowska, Jadwiga Nadolska, Małgorzata Ołdak, Krzysztof Strzałkowski, Maciej Zawistowski, Aleksandra Zubrzycka-Czarnecka

Kierownik sekretariatu:

mgr Marzena Winiarska

Noty biograficzne

Włodzimierz Anioł, doktor habilitowany nauk humanistycznych, politolog, profesor nadzwyczajny w Instytucie Polityki Społecznej UW, gdzie pracuje od 1978 roku. Zajmuje się międzynarodowymi aspektami polityki społecznej, w tym społecznym wymiarem globalizacji i integracji europejskiej, socjalną działalnością organizacji międzynarodowych. Autor kilkunastu książek i blisko dwustu innych publikacji z tego zakresu.

Julian Auleytner, profesor doktor habilitowany, ukończył SGPiS, od 1969 roku popularyzuje politykę społeczną w dydaktyce i działaniach. Wyrazem popularyzacji wiedzy o polityce społecznej jest ponad 250 publikacji, również w języku niemieckim i angielskim oraz wykłady gościnne w Grecji, Hiszpanii, USA i RFN. Główny profil naukowy to historia polityki społecznej oraz organizacja i zarządzanie polityką społeczną. Jako przewodniczący Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej inicjował powołanie Oddziału Radomskiego tej organizacji pożytku publicznego oraz prowadził temat badawczy *Wieloaspektowa diagnoza sytuacji kobiet na rynku pracy*. Jest członkiem Komitetu Prognoz 2000+ przy Prezydium PAN, w którym prowadzi Zespół Młodych Naukowców.

Marcin Chludziński, absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2005), pracownik inżynierjno-techniczny w Instytucie Polityki Społecznej. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół rozwoju lokalnego i regionalnego, aktywności obywatelskiej, tworzenia i zarządzania projektami społecznymi oraz ich efektywności. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z takich przedmiotów jak: organizacje pozarządowe, tworzenie projektów społecznych.

Andrzej Domański, absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2005). W Instytucie Polityki Społecznej zajmuje się projektami badawczymi i edukacyjnymi finansowanymi ze środków Unii Europejskiej. Interesuje się problematyką gospodarki społecznej oraz podmiotami III sektora.

Maciej Duszczyk, absolwent Instytutu Polityki Społecznej UW. Otrzymał tytuł doktora nauk humanistycznych w roku 2002. W latach 1999–2003 doradca z zakresu swobodnego przepływu pracowników, zespołu negocjującego warunki członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Stypendysta Komisji Europejskiej, Carl Duisberg Gesellschaft, Komitetu Badań Naukowych. Współpracownik Programu Rozwoju Narodów Zjednoczonych, Komisji Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji. Autor licznych publikacji z zakresu europejskiej polityki społecznej, rynku pracy, migracji zarobkowych.

Grażyna Firlit-Fesnak, doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się problematyką rodziny, polityką rodzinną i polityką na rzecz równości płci, statusem kobiet na rynku pracy, problematyką migracji i patologii społecznej. Autorka wielu publikacji poświęconych przemianom polskiej rodziny, kulturowym i instytucjonalnym uwarunkowaniom dyskryminacji ze względu na płeć, polityce na rzecz równości płci we Wspólnocie Europejskiej. Koordynator dwóch projektów badawczych realizowanych w IPS w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL i programu SPO RZL EFS. Redaktor naukowy *Polsko-niemieckiego i niemiecko-polskiego leksykonu polityki społecznej i pracy socjalnej* (2001, 2007) i podręcznika akademickiego *Polityka społeczna* (2007)

Renata Gierszewska, doktor, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się problemami organizacji życia społecznego mikroskali, bezrobociem oraz zagadnieniami ubóstwa i pomocy społecznej. Współautorka publikacji na temat sytuacji młodzieży na rynku pracy w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej oraz polityki społecznej państwa w świadomości obywateli. Autorka artykułów z zakresu pomocy społecznej państwa.

Justyna Godlewska, magister politologii i stosunków międzynarodowych, doktorantka w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się problematyką migracji międzynarodowych i polityki imigracyjnej, a także zagadnieniami związanymi z edukacją i sytuacją absolwenta na rynku pracy. Autorka publikacji z zakresu migracji edukacyjnych i polityki integracji imigrantów.

Paweł Hut, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się badaniami problematyki mniejszości narodowych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz procesów wędrownych ludności (przesiedlenia, uchodźstwo, migracje zarobkowe). Autor publikacji o współczesnych przesiedleniach ludności polskiej ze Wschodu oraz sytuacji mniejszości polskiej na Zaozniu.

Emilia Jaroszewska, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się na takich zagadnieniach, jak: migracje, patologie społeczne, komunikowanie interpersonalne. Autorka publikacji o małżeństwach binacjonalnych w Niemczech, imigrantach zarobkowych w Polsce, zjawiskach patologii społecznej.

Magdalena Kocik, magister politologii ze specjalizacją w zakresie polityki społecznej, asystentka kierownika ds. merytorycznych w projekcie europejskim z dziedziny gospodarki społecznej „Tu jest praca”, gdzie zajmuje się koordynacją współpracy z instytucjami partnerskimi oraz sprawozdawczością. Jej szczególnym przedmiotem zainteresowań naukowych jest problematyka przemian w strukturze współczesnej rodziny i polityki rodzinnej.

Mariola Kordas-Surowiec, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, psycholog, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW, wcześniej wykładowca psychologii w Centrum Szkolenia Policji. Zajmuje się uwarunkowaniami zjawisk patologicznych we współczesnej rodzinie. Prowadzi zajęcia ze studentami z psychologii społecznej i komunikacji interpersonalnej. Autorka publikacji o przemocy w rodzinie.

Agata Krencik, magister ekonomii, wykładowca w Instytucie Polityki Społecznej UW. Prowadzi zajęcia z ekonomii, polityki gospodarczej i zarządzania zasobami ludzkim, zajmuje się problematyką ekonomicznych aspektów gospodarowania zasobami ludzkimi. Autor publikacji z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi.

Mirosław Księżopolski, doktor habilitowany, profesor nadzwyczajny zatrudniony w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się porównawczą polityką społeczną, zabezpieczeniem społecznym. Autor publikacji z zakresu porównawczej polityki społecznej, typologii polityk społecznych, polityki społecznej w Polsce w okresie transformacji. Opracowania dotyczące porównawczej polityki społecznej obejmują zagadnienia genezy, ewolucji i uwarunkowań rozwoju polityki społecznej, głównych strategii polityki społecznej w krajach rozwiniętych

i rozwijających się oraz wybrane polityki szczegółowe: systemy zabezpieczenia społecznego, polityki rynku pracy, rodzinne i mieszkaniowe. Opracowania z zakresu typologii polityki społecznej prezentują charakterystyki wyróżnianych wspólnie modeli polityki społecznej.

Marcin Kucharski, prawnik, polityk społeczny, absolwent Wydziału Prawa i Administracji UW (2004), British Centre for English and European Studies Cambridge University i Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (2005). Specjalizacja: prawo pracy oraz polityka rynku pracy. Doktorant w Instytucie Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego. Dydaktyka: prawo administracyjne. Zainteresowania badawcze: polityka rynku pracy, koncepcja flexicurity.

Anna Kurowska, magister politologii Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2004) oraz magister SGH (2007). Obecnie jest doktorantką w Instytucie Polityki Społecznej. Prowadzi zajęcia ze statystyki społecznej na kierunku polityka społeczna oraz elementów statystyki na kierunku europeistyka na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. Uczestniczy w projektach badawczych realizowanych w ramach Instytutu Polityki Społecznej finansowanych ze środków europejskich. Zainteresowania badawcze: zastosowanie metod ilościowych w naukach społecznych, w szczególności polityce społecznej; wskaźniki społeczne; powiązania między ekonomią i sferą społeczną, polityką gospodarczą i polityką społeczną; determinanty rozwoju gospodarczego. Temat przygotowywanego doktoratu: *Wskaźniki społeczne w polityce społecznej*. Obecnie jest reprezentantem doktorantów w Radzie Naukowej Instytutu Polityki Społecznej.

Ewa Leś, doktor habilitowany nauk humanistycznych, politolog, profesor UW zatrudniony w Instytucie Polityki Społecznej, gdzie pracuje od 1979 roku oraz docent w Instytucie Studiów Politycznych PAN. Jej główne zainteresowania badawcze koncentrują się na analizie politologicznej, socjologicznej i ekonomicznej działalności organizacji III sektora i spółdzielczości ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w polityce zatrudnienia i usług społecznych w ujęciu porównawczym. Autorka kilku książek i ponad stu artykułów opublikowanych w kraju i za granicą.

Jan Łopato, doktor nauk politycznych, starszy wykładowca w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zainteresowania badawcze dotyczą polityki gospodarczej, pomocy społecznej, społeczno-gospodarczego rozwoju wsi, rynku nieruchomości w Polsce, metodologii wyceny nieruchomości. Jest autorem wielu publikacji z powyższej problematyki badawczej.

Łukasz Łotocki, magister politologii Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2001). Stypendysta w Instytucie Socjologii oraz Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu w Hanowerze (2000/2001). Zainteresowania badawcze: socjologia migracji i polityka migracyjna, socjologia polityki, komunikowanie społeczne. Dydaktyka: socjologia ogólna, marketing społeczny, podejmowanie decyzji. W Instytucie Polityki Społecznej zajmuje się m.in. badaniami nad migracjami międzynarodowymi oraz obsługą funduszy unijnych. Autor około 20 publikacji, głównie z zakresu migracji międzynarodowych. Członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Grażyna Magnuszewska-Otulak, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się problematyką rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zagadnieniami ludnościowymi. Autorka publikacji z zakre-

su niepełnosprawności, rehabilitacji, integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zabezpieczenia społecznego.

Alicja Maksimowicz-Ajchel, pracownik naukowo-dydaktyczny, specjalistka z zakresu metod ilościowych oraz demografii. Absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych UW, na którym uzyskała też tytuł doktora. Od 1983 roku zatrudniona na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW, od 2005 roku w Instytucie Polityki Społecznej WDiNP. W swojej pracy zawodowej odbyła staże zagraniczne, brała udział, a także kierowała realizacją projektów badawczych finansowanych przez Komitet Badań Naukowych. Autorka podręczników do statystyki, autorka i współautorka monografii oraz artykułów z zakresu demografii.

Jacek Męcina, prawnik, polityk społeczny, doktor nauk humanistycznych. Specjalista z zakresu prawa pracy, stosunków pracy i dialogu społecznego oraz polityki rynku pracy. Zajmuje się przede wszystkim aspektami prawnymi i społeczno-ekonomicznymi rozwoju rynku pracy i stosunków pracy w Polsce i w krajach UE. Autor ponad 50 publikacji i opracowań z zakresu prawa pracy, stosunków pracy, dialogu społecznego oraz problematyki polityki zatrudnienia i rynku pracy.

Danuta Możdżeńska-Mrozek, doktor, absolwentka Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS (1977); stopień doktora nauk humanistycznych uzyskany w Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (1985), zainteresowania badawcze: polska i europejska polityka rynku pracy, psycho-społeczne skutki bezrobocia, edukacja zawodowa i kształcenie ustawiczne w aspekcie rynku pracy, organizacje międzynarodowe wobec kryzysów społecznych; dydaktyka: porównawcza polityka społeczna, gospodarka społeczna, edukacja a rynek pracy, polityka oświatowa.

Jadwiga Nadolska, magister politologii Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2004), doktorantka w Instytucie Polityki Społecznej. Zainteresowania badawcze: niemiecka polityka społeczna, ewolucja europejskiego *welfare state*. Dydaktyka: europejska polityka społeczna, historia powszechna XX wieku.

Tomasz Niedziński, ukończył studia doktoranckie na Wydziale Prawa i Administracji UW. Pracę doktorską pisał z zakresu prawa pracy. Wieloletni pracownik naukowy Katedry Prawa Pracy na Wydziale Prawa i Administracji UW, od 2007 r. zatrudniony na stanowisku asystenta w Instytucie Polityki Społecznej UW. Ukończył aplikację radcowską. Specjalizuje się w prawie pracy i szeroko rozumianej ochronie danych osobowych. Autor wielu artykułów naukowych z zakresu prawa pracy i ochrony danych osobowych.

Małgorzata Ołdak, absolwentka Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (2004), doktorantka w Instytucie Polityki Społecznej UW. Sekretarz projektu IW EQUAL „Tu jest praca”. Zainteresowanie badawcze: polityka rodzinna, gender studies, gospodarka społeczna. Dydaktyka: socjologia rodziny, polityka społeczna i kwestie społeczne, organizacje pozarządowe.

Bartosz Pielniński, magister Instytutu Socjologii UW (2002), w 2005 roku stypendysta Uniwersytetu Tamkang na Tajwanie. Zajmuje się zagadnieniem marginalizacji społecznej oraz modelami polityki społecznej. Współautor książki *Praca lekarstwem na biedę i wykluczenie społeczne* (2007). W ramach programu EQUAL realizuje badanie „Uwarunkowania rozwoju lokalnej gospodarki społecznej”. Kończy pracę doktorską poświęconą polityce społecznej w Azji Wschodniej.

W Instytucie Polityki Społecznej prowadzi zajęcia z socjologii, socjologii problemów społecznych i socjologii rodziny.

Przemysław Radwan-Rohrenscheff, polityk społeczny, absolwent Instytutu Polityki Społecznej UW, dyrektor Stowarzyszenia Szkoła Liderów i wykładowca Collegium Civitas. Koordynator i autor programów edukacyjnych z zakresu przywództwa, edukacji obywatelskiej i politycznej realizowanych w Polsce oraz krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Konsultował i prowadził programy edukacyjne dla organizacji pozarządowych, samorządów, partii politycznych oraz mniejszości narodowych. Stypendysta Departamentu Stanu USA (2007).

Antoni Rajkiewicz, doktor habilitowany, emerytowany profesor zwyczajny, zajmuje się od 1948 roku polityką społeczną, w szczególności polityką zatrudnienia i migracji zarobkowych. Redaktor kilku podręczników polityki społecznej, autor kilkuset publikacji z różnych dziedzin polityki społecznej. Dr h.c. Uniwersytetu w Helsinkach.

Barbara Rysz-Kowalczyk, doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się teoretycznymi i metodologicznymi podstawami polityki społecznej, kwestiami społecznymi w różnych wymiarach życia społecznego, lokalną polityką społeczną, problemami zatrudnienia i rynku pracy. Autorka publikacji dotyczących kwestii społecznych i krytycznych sytuacji życiowych, zagrożeń społecznych w cyklu życia człowieka, bezrobocia w wymiarze lokalnym. Redaktor naukowy *Leksykonu Polityki Społecznej*.

Beata Samoraj, magister politologii Instytutu Polityki Społecznej UW (2002), w latach 2002–2007 doktorantka w Instytucie

Polityki Społecznej UW; od 2007 roku pracownik w Instytucie. W latach 2000–2001 w ramach programu Sokrates–Erasmus studentka na Freie Universtität Berlin oraz Humboldt Universtität zu Berlin w wydziale Politik-und Sozialwissenschaften. W ramach polityki społecznej specjalizuje się w zabezpieczeniu społecznym oraz migracjach zagranicznych, zwłaszcza w obszarze instytucjonalnych uwarunkowań funkcjonowania cudzoziemców na polskim rynku pracy, nielegalnej pracy kobiet-cudzoziemek w Polsce oraz problemów związanych z integracją uchodźców w Polsce. Od 2002 roku prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu zabezpieczenia społecznego, polityki społecznej i gospodarczej oraz zawodoznawstwa.

Grażyna Spytek-Bandurska, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, prawnik, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się prawoznawstwem, w szczególności specjalizuje się w prawie pracy i ustawodawstwie społecznym. Autorka publikacji z zakresu prawa pracy, zatrudnienia, rynku pracy i dialogu społecznego.

Krzysztof Strzałkowski, magister politologii Instytutu Polityki Społecznej UW (2005), doktorant w Instytucie Polityki Społecznej UW. W swoich zainteresowaniach badawczych koncentruje się na problematyce programowania polityki społecznej w samorządzie terytorialnym ze szczególnym uwzględnieniem sfer rynku pracy, pomocy społecznej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi. Pracownik samorządowy, od 2002 roku związany z samorządem Gminy Zielonka. W kadencji 2006–2010 Radny Powiatu Wołomińskiego, Przewodniczący Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej.

Jolanta Supińska, doktor habilitowany, profesor UW. Zajmuje się aksjologią i teorią polityki społecznej, analizą dyskursu

i wpływem polityki społecznej na ludzkie zachowania. Autorka publikacji dotyczących instrumentarium polityki społecznej, m.in. polityki podatkowej, mieszkaniowej, ochrony konsumenta i migracyjnej.

Ryszard Szarfenberg, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się teorią polityki społecznej oraz ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Autor publikacji z zakresu teorii polityki społecznej, wykluczenia społecznego i międzynarodowej polityki społecznej.

Barbara Szatur-Jaworska, doktor habilitowany, profesor UW. Zajmuje się problematyką ludzi starych w polskim społeczeństwie, służb społecznych, w tym szczególnie pomocy społecznej, kwestii społecznych oraz metodyką i teorią polityki społecznej. Autorka publikacji z zakresu gerontologii społecznej, diagnozowania społecznego, kwestii społecznych.

Małgorzata Szyłko-Skoczny, profesor nauk humanistycznych, od 2002 do 2007 roku dyrektor Instytutu Polityki Społecznej na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. Zajmuje się polityką zatrudnienia i polityką rynku pracy, społeczną kwestią bezrobocia, ustawodawstwem społecznym, polityką społeczną w ujęciu porównawczym. Autorka publikacji z zakresu społecznych problemów zatrudnienia i rynku pracy, ustawodawstwa społecznego, polityki społecznej w RFN.

Maria Theiss, magister politologii Instytutu Polityki Społecznej UW (2001). Stopień doktora uzyskała na Wydziale Dziennikarskim i Nauk Politycznych UW (2006). Od 2006 pracuje w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zainteresowania badawcze: lokalna polityka społeczna, rozwój lokalny, problematyka spo-

łeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego w polityce społecznej, problematyka biedy i nierówności społecznych. Dydaktyka: metody i techniki badań społecznych, teoria polityki społecznej, rozwój lokalny. Pełnione funkcje: kierownik studiów stacjonarnych pierwszego stopnia, sekretarz redakcji rocznika „Problemy Polityki Społecznej” wyd. PAN, IPS.

Gertruda Uścińska, doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Specjalizuje się w porównawczej polityce społecznej z zakresu zabezpieczenia społecznego, aspektach prawnych i społecznych rozwiązań międzynarodowych w tej dziedzinie. Ekspert w programach badawczych uczelni wyższych i instytutów naukowo-badawczych państw członkowskich UE. Autor publikacji z zakresu polityki społecznej, zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia społecznego, prawa europejskiego.

Roman Wasylewski, doktor nauk politycznych, docent w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się lokalną polityką społeczną i rozwojem lokalnym, kwestiami społecznymi w wymiarze lokalnym, planowaniem społecznym. Autor publikacji z zakresu problemów socjalnych młodego pokolenia, bezrobocia a młodzieży, bezrobocia na lokalnych rynkach pracy, lokalnej polityki społecznej i planowania społecznego, problematyki świadomości społecznej pracowników sfery socjalnej.

Krzysztof Więckiewicz, absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, politolog, specjalność – polityka społeczna; od roku 1981 wykładowca w Instytucie Polityki Społecznej; uczestnik wielu badań nad społecznymi problemami młodzieży, uwarunkowaniami bezrobocia w środowisku lokalnym, kwestiami społecznymi, w tym ubóstwa, uczestnik badań nad

miejszem i rolą trzeciego sektora i ekonomii społecznej w systemie usług społecznych, autor i współautor raportów oraz artykułów i referatów dotyczących tej problematyki oraz dokumentów dotyczących rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; ekspert Indeksu Społeczeństwa Obywatelskiego. Dydaktyka: teoria organizacji i zarządzania, procesy decyzyjne w polityce społecznej, organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim, zarządzanie strategiczne, zarządzanie projektem.

Piotr Zawadzki, absolwent Instytutu Polityki Społecznej (2001) i Instytutu Nauk Politycznych (1999) UW, asystent w Instytucie Polityki Społecznej. Prowadzi zajęcia ze studentami między innymi z przedmiotów: Europejska polityka społeczna, Europejskie pośrednictwo pracy, Procesy podejmowania decyzji w polityce społecznej, System polityczny RP, Wstęp do nauki o państwie i polityce. Bierze udział w programach badawczych prowadzonych przez Instytut Polityki Społecznej. Zajmuje się administracją studiami podyplomowymi dla doradców zawodowych i pośredników pracy, które są finansowane przez EFS. Publikuje w wydawnictwach specjalistycznych („Przegląd Europejski”, „Polityka Społeczna”), jest również współautorem podręcznika dla szkół średnich do przedmiotu „Wiedza o społeczeństwie”.

Maciej Zawistowski, absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2006). Zainteresowania badawcze: zabezpieczenie społeczne, ustawodawstwo społeczne, dialog społeczny, historia myśli społecznej. Dydaktyka: zabezpieczenie społeczne, planowanie i prognozowanie społeczne. Autor publikacji z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Aleksandra Zubrzycka-Czarnecka, absolwentka Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW (2006). Stypendyst-

ka na Wydziale Prawa Uniwersytetu Paris I Panthéon – Sorbonne (2005) oraz w Instytucie Nauk Politycznych w Lille (2003/2004). Zainteresowania badawcze: polityka mieszkaniowa, międzynarodowa porównawcza polityka społeczna, europejska polityka społeczna, francuska polityka społeczna. Autorka publikacji naukowych z zakresu francuskiej polityki społecznej. Członkini Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej.

Cezary Żołędowski, doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej UW. Zajmuje się wielokulturowością, stosunkami międzyetnicznymi, kwestiami społecznymi, migracjami, funkcjonowaniem środowisk lokalnych. Autor publikacji z zakresu polityki narodowościowej państwa, sytuacji mniejszości narodowych w Polsce i mniejszości polskich za granicą.

Tomasz Żukowski, doktor w Instytucie Polityki Społecznej UW, gdzie wykłada socjologię i socjologię problemów społecznych. Wykładał także między innymi w Wyższej Szkole Biznesu w Nowym Sączu i na Uniwersytecie Jagiellońskim, w warszawskim Collegium Civitas, krakowskiej WSE im. Tischnera i katowickim Instytucie Regionalnym. Autor i współautor kilku książek oraz wielu artykułów naukowych i popularnonaukowych poświęconych opinii publicznej, ewolucji polskiego systemu politycznego, wyborom, działalności organizacji pracowniczych oraz sytuacji młodzieży. Od kilkunastu lat analizuje i komentuje wydarzenia na polskiej scenie politycznej dla telewizji publicznej, radia publicznego, stacji komercyjnych (w tym TVN, TVN24, Polsatu i Pulsu) oraz wielu gazet i czasopism, w tym: „Rzeczpospolitej”, „Gazety Wyborczej”, „Życia Warszawy”.

Pracownicy emerytowani:

Prof. dr Witold Nieciński, urodził się w roku 1915 w Połocku, w rodzinie spolonizowanej drobnej szlachty litewskiej. Studiował po trosze socjologię i nauki polityczne w Warszawie, ekonomię w Poznaniu; uprawiał sport i w studenckim życiu politycznym kształtował swoje poglądy, które określił sam jako „lewicująco-demokratyczne”. Potem uczestniczył w wojnie i podziemiu, a w latach 1942–1944, przed dwa i pół roku, był więźniem Auschwitz. Te różnorodne i wstrząsające przeżycia ukształtowały dzielnego człowieka o wszechstronnych zainteresowaniach. Bardzo ruchliwy zawodowo i naukowo zajmuje się przez wiele lat planowaniem, w szczególności planowaniem przestrzennym i polityką mieszkaniową, m.in. będąc wicedyrektorem Instytutu Gospodarki Mieszkaniowej. Rośnie jego zainteresowanie problemami regionalnymi Polski wschodniej, a jednocześnie – prognozowaniem w skali globalnej. Sumą tych różnorodnych zainteresowań stała się szeroko rozumiana polityka społeczna. Profesor pracował w Instytucie Polityki Społecznej w latach 1977–1980, nie tracąc związków z Białostoczczyzną, aktywny także w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym i w Komitecie Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, w Radzie Programowej „Problemów Polityki Społecznej”. Jedenaście lat temu obchodziliśmy w Instytucie 80-lecie profesora, pisząc m.in.: „Zgodnie z propozycją Edwarda Rosseta, autora *Procesów starzenia się* można by było naszego Jubilatę zaliczyć do grona sędziwych seniorów. Trudno jednak skojarzyć termin: sędziwy z ruchliwością, żywotnością i pasjami naszego znakomitego Seniora. Jest on dzisiaj najstarszy w środowisku polityków społecznych, ale równocześnie jednym z najaktywniejszych. Trudno za nim nadążyć. Ciągle ma nowe pomysły, dużo pisze, chętnie udziela konsultacji, nadal prowadzi zajęcia dydaktyczne. A nade

wszystko pasjonują go zmiany zachodzące w naszym kraju i społeczeństwie. Ze szczególną troską i uporem dopomina się o gwarancje konstytucyjne dotyczące praw socjalnych obywateli”. Tak pisali A. Rajkiewicz i M. Księżopolski w książce zbiorowej *Życie w pasji i działaniu* poświęconej jubilatowi. Po 11 latach – nic dodać, nic ująć. Wykłady, na które od lat jeżdżą do Białegostoku, prowadzi nadal. Nadal pisze artykuły i wciąż doskonalą swoją wymarzoną książkę o losach polskiego i światowego kapitalizmu.

Prof. dr hab. Andrzej Piekara, profesor zwyczajny nauk humanistycznych. Z Instytutem Polityki Społecznej jest związany od 1981 roku, kiedy to na wniosek profesora Antoniego Rajkiewicza i profesora Witolda Nieciuińskiego Rada Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych zaproponowała mu zatrudnienie w Instytucie Polityki Społecznej, z równoczesnym powołaniem na stanowisko dyrektora Instytutu. Bezpośrednio przed podjęciem pracy w Instytucie Polityki Społecznej, prof. dr hab. A. Piekara był dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych w Politechnice Radomskiej. W latach 1985–1990 profesor Andrzej Piekara był prodziekanem Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. W 1990 roku wystąpił z inicjatywą kształcenia w Uniwersytecie Warszawskim kadr dla odradzającego się samorządu terytorialnego. Inicjatywa ta została przyjęta przez władze uczelni; profesor podjął się zadania kierowania Podyplomowym Studium Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego, a następnie Centrum Studiów Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego Uniwersytetu Warszawskiego, dokąd przeszedł z Instytutu Polityki Społecznej 1 października 2004 roku. W okresie pracy na Uniwersytecie Warszawskim profesor Andrzej Piekara wypromował pięciu doktorów w dziedzinie polityki społecznej i samorządu terytorialnego. Opublikował wiele prac w zakresie samorządu terytorialnego,

w tym należące obecnie do kanonu literatury naukowej dotyczącej samorządu i samorządności *Samorząd terytorialny – zagadnienia prawne i administracyjne, Samorządność, samorząd, rozwój. Studia nad zagadnieniami prawnymi, administracyjnymi i społecznymi w przeszłości i współcześnie.*

Pozostali w naszej pamięci

W jubileuszowym wydaniu informatora dla upamiętnienia mionionych trzydziestu lat działalności Instytutu Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego nie może zabraknąć wspomnienia o tych jego pracownikach, którzy swoją pracą naukową, dydaktyczną i organizacyjną współtworzyli jego dorobek, nie szczędzili wysiłku dla jego dobrego rozwoju, a przez to stali się częścią historii Instytutu.

Byli to:

Prof. dr hab. Marian Frank (1910–1979), profesor zwyczajny, doktor habilitowany w zakresie nauk ekonomicznych, twórca katedry ekonomiki przedsiębiorstwa przemysłowego Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Katowicach, prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, organizator i pierwszy dyrektor Instytutu Pracy w Warszawie. Od 1971 roku związany z Uniwersytetem Warszawskim, gdzie w latach 1971–1974 kierował Zakładem, a potem Katedrą Polityki Społecznej w Instytucie Nauk Politycznych, na bazie której powstał w 1977 roku Instytut Polityki Społecznej. Na Uniwersytecie Warszawskim, podobnie jak poprzednio w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach, profesor Frank szczególnie dużo energii wkładał w kształcenie kadr naukowych, podnoszenie kwalifikacji osób pracujących, dbałość o obecność doświadczeń praktycznych w kształceniu studentów. Dla tych, którzy w latach 70. pisali prace magisterskie pod kierunkiem pracowników Zakładu/Katedry Polityki Społecznej, niezapomniane pozostały wizyty studyjne w wielu zakładach pracy, czy instytucjach społecz-

nych organizowane właśnie przez profesora Mariana Franka. Do dzisiaj wspominają wizytę w „Wedlu”, bo smak wedlowskiej czekolady z lat 70. nie ma sobie równych. Każdy kto znał bliżej profesora Franka musiał podziwiać jego ogromną erudycję, pracowitość i sprawność. Nie szczędził siebie i dużo też wymagał od innych; dawał przykład sumienności, punktualności i oddaniu sprawom, które przyszło mu prowadzić. Był człowiekiem ogromnie aktywnym, życzliwym, o pogodnym usposobieniu, pełen wiary w nieprzemijające wartości humanizmu. Wszędzie i zawsze propagował zasady dobrej roboty, studentów i praktyków uczył tych zasad, wdrażał je we wszystkich obszarach swojej aktywności. Wychował wielu dzielnych ludzi o twórczym stosunku do pracy. Jego wychowankowie darzyli go uznaniem i szacunkiem, a wiele z nauk profesora pozostało w ich pamięci na zawsze.

Prof. dr hab. Stanisław Czajka (1938–1990), profesor zwyczajny i doktor habilitowany w zakresie nauk humanistycznych. Był pracownikiem Instytutu Polityki Społecznej w latach 1984–1990, pełniąc funkcję dyrektora Instytutu. Do uniwersyteckiego środowiska polityków społecznych dołączył mając już uznaną pozycję wśród uczonych zajmujących się polityką społeczną, będąc autorem wielu publikacji z dziedziny humanizacji pracy i społecznej roli przedsiębiorstwa i doświadczonym menedżerem na takich stanowiskach jak: redaktor naczelny czasopisma „Humanizacja pracy” (1977–1985), podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1979–1981), dyrektor Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie (1981–1984). To pod jego kierownictwem Instytut Polityki Społecznej rozpoczął w 1987 roku realizację dużego projektu badawczego „Polityka społeczna w Polsce”, podejmującego próbę określenia całokształtu przemian w polskiej polityce społecznej w drugiej połowie lat 80., zbadania zależ-

ności pomiędzy zachodzącymi w kraju przemianami gospodarczymi a warunkami życia różnych grup ludności, stanem lokalnej infrastruktury społecznej, starymi i nowymi kwestiami społecznymi. Przez wiele lat był oddanym opiekunem ciężko chorej żony. Żegnając profesora Stanisława Czajkę 3 lipca 2002 roku na warszawskim cmentarzu na Bródnie, profesor Antoni Rajkiewicz powiedział: „odszedł człowiek dobry, łagodnego usposobienia, ogromnej pracowitości”. I takim go zapamiętaliśmy.

Dr Irena Sieńko (1946–2002), pracownik Instytutu Polityki Społecznej w latach 1977–1995. W latach 1977–1984 pełniła funkcję wicedyrektora Instytutu ds. badań naukowych. Jej zainteresowania badawcze koncentrowały się na zagadnieniach teorii polityki, teorii pracy socjalnej, usług socjalnych, była prekursorem refleksji teoretycznej wokół kategorii „krytyczne sytuacje życiowe”, jej recepcji w systemie pomocy społecznej w Polsce na tle doświadczeń innych krajów europejskich. Z jej inspiracji Instytut nawiązał współpracę z Europejskim Centrum Kształcenia i Badań w Dziedzinie Socjalnej w Wiedniu (*European Centre for Social Welfare Training and Research*) i możliwy był jego udział w kilku projektach badawczych realizowanych we współpracy z tą placówką badawczą. W 1983 roku zorganizowała wyjazd studyjny do Indii, poświęcony diagnozie pracy socjalnej prowadzonej przez Wyższą Szkołę Pracy Socjalnej w Bombaju (*Nirmala Niketen College of Social Work*) i Wydział Pracy Socjalnej (*Department of Social Work*) Uniwersytetu w Bangalore. Praca naukowa była jej pasją, czemu towarzyszyła ogromna pracowitość i innowacyjność. Doktor Irena Sieńko cieszyła się szacunkiem i uznaniem studentów za wysoki poziom wiedzy i erudycję. Rozwój kariery naukowej przerwała ciężka i przewlekła choroba. W 1995 roku zrezygnowała z pracy etatowej w Uniwersytecie War-

szawskim, wspierając współpracę IPS z niemieckimi ośrodkami akademickimi jako pracownik Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie. Jej heroizm w walce z nieuleczalną chorobą był godny najwyższego podziwu i uznania. Pozostała dla nas wzorem do naśladowania.

Prof. dr hab. Jan Danecki (1928–2006), profesor zwyczajny i doktor habilitowany w zakresie nauk humanistycznych, z Uniwersytetem Warszawskim związany od 1966 roku, kiedy to podjął pracę w Studium Nauk Politycznych. W 1969 roku przeszedł do organizowanego przez profesora Antoniego Rajkiewicza Zakładu Polityki Społecznej, na bazie którego osiem lat później powstał Instytut Polityki Społecznej. Jego pracownikiem był przez 38 lat, rozwijając teoretyczne zaplecze dla polityki społecznej jako działalności praktycznej i nauki stosowanej. Zakres zainteresowań badawczych profesora był ogromny: przez relację między pracą a czasem wolnym, badania struktury społecznej i nierówności społecznych, kwestie społeczne, ich uwarunkowania i możliwości ich ograniczania, relacje między rozwojem gospodarczym a rozwojem społecznym oraz polityką społeczną i gospodarczą, współczesnym rozumieniem postępu i regresu społecznego, do dylematów globalnego rozwoju. Profesor Danecki przez wiele lat brał intensywny udział w pracach komitetów akademickich: Komitetu Badań i Prognoz „Polska 2000” przy Prezydium PAN jako jego sekretarz, Komitetu Problemów Pracy i Polityki Społecznej jako przewodniczący, a na forum międzynarodowym – Uniwersytetu Narodów Zjednoczonych, Światowej Federacji Studiów nad Przyszłością. Był twórcą i redaktorem naczelnym rocznika „Problemy Polityki Społecznej”. Jego życie było wypełnione udziałem w wielu projektach badawczych, których owocem były liczne publikacje. Przez cały czas profesor Danecki prowadził zajęcia dydaktyczne: wykłady, seminaria dyplomowe,

magisterskie i doktorskie. Do pracy dydaktycznej przywiązywał wielką wagę, wypromował dziesiątki magistrantów i dziewięciu doktorów. W uznaniu zasług naukowych i pedagogicznych profesor został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, otrzymał prestiżową nagrodę im. F. Ryszki przyznaną za wybitne osiągnięcia naukowe przez Radę Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW oraz medal im. W. Szuberta za szczególne osiągnięcia w dziedzinie nauk o pracy i polityce społecznej nadany przez Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN.

Kiedy wspominamy długie lata bycia blisko profesora Jana Daneckiego, chcemy mu dziękować nie tylko za jego wiedzę, publikację, za jego rolę „Mistrza”, ale także za uśmiech, skromność, wierność najwyższym wartościom i zasadom. Mamy świadomość, że odszedł od nas Wielki Człowiek, Wielki Uczony, Wielki Przyjaciel. Wszystkie wymiary Wielkości Profesora Daneckiego zachowaliśmy w naszej pamięci.

Prof. dr hab. Tadeusz Kowalak (1916–2007), profesor nadzwyczajny, doktor habilitowany w zakresie nauk humanistycznych, dawny dyrektor Spółdzielczego Instytutu Badawczego. W Instytucie Polityki Społecznej UW rozpoczął pracę w 1977 roku, zakończył ją w 1986 roku po ukończeniu 70 roku życia. W okresie pracy w Instytucie Polityki Społecznej przez dwa lata sprawował opiekę nad seminarium doktoranckie, wypromował czterech doktorów, prowadził wykłady z porównawczej międzynarodowej polityki społecznej. Przez wiele lat, już jako profesor emerytowany prowadził wykłady zlecone, utrzymywał bliski kontakt naukowy z Instytutem Polityki Społecznej. Był nadal niezwykle aktywny, prowadząc liczne badania naukowe, pełniąc rolę eksperta w misji Banku Światowego, która w latach 1990–1996 zajmowała się restrukturyzacją spółdzielczości w Polsce, w latach 1993–1995 pełnił

funkcję eksperta w Międzynarodowym Biurze Pracy do opracowania rekomendacji ILO w sprawie rozwoju spółdzielczości w świecie, od 1996 roku był członkiem Honorowym Komitetu Problemów Pracy i Polityki Społecznej PAN. Przez wiele lat korzystaliśmy z jego rozległej wiedzy historycznej, prawnej, wiedzy o społecznych problemach i polityce społecznej w świecie. Podziwialiśmy jego erudycję, wiedzę, pasję badawczą. Nie sposób nie wspomnieć, że po ukończeniu 80 roku życia, profesor Kowalak opublikował cztery książki stanowiące ważne pozycje w literaturze zalecanej studentom polityki społecznej w wielu ośrodkach akademickich w kraju. Lista jego publikacji w języku polskim, niemieckim i angielskim jest imponująca (ok. 500), a przedmiot analiz rozległy, w tym m.in.: analizy historyczne dotyczące mniejszości niemieckiej w Polsce, zagadnienia płac, planowania zatrudnienia, ruchu spółdzielczego w Polsce i na świecie, samorządu pracowniczego, polityki społecznej i pomocy społecznej w USA, marginalizacji i wykluczenia społecznego, pozycji kobiet we współczesnym świecie. Profesor był wymagający, ale zawsze sprawiedliwy w ocenach i pomocny w doskonaleniu warsztatu badawczego młodych pracowników nauki. Darzyliśmy go sympatią i szacunkiem nie tylko za wiedzę i pomoc, ale także za skromność, życzliwość, szacunek do drugiego człowieka i przyjaźń. Takim pozostanie w naszej pamięci.

Administracja Instytutu Polityki Społecznej

Adres:

Instytut Polityki Społecznej

Nowy Świat 67/110

00-927 Warszawa

Tel/fax 022 826 66 52

e-mail: ips@uw.edu.pl

[http:// www.politykaspoleczna.pl](http://www.politykaspoleczna.pl)

Sekretariat Instytutu

Od roku 1984

sekretariatem IPS kieruje

pani mgr Marzena Winiarska.

Profesjonalizm i uprzejmość

to wizytówka pracy sekretariatu

Instytutu Polityki Społecznej.

Godziny otwarcia sekretariatu:

poniedziałek–piątek: godz. 9.00–15.00

**Dorobek badawczy
Instytutu Polityki Społecznej
w latach 1977–2007**

Analizując dorobek badawczy Instytutu Polityki Społecznej UW, należy zwrócić uwagę na fakt, że przez cały czas istnienia – bez względu na zmieniające się uwarunkowania polityczne i ekonomiczne – w swojej pracy badawczej Instytut pozostał wierny naczelnym wartościom polityki społecznej jako dyscypliny nauki, takim jak: sprawiedliwość, solidarność, dobro wspólne czy równość szans. Instytut Polityki Społecznej podejmował zadania diagnozowania aktualnych problemów społecznych i wskazywał na sposoby kształtowania takiego ładu społecznego w Polsce, w którym podmiotowe prawa socjalne jednostki będą przestrzegane i respektowane w działaniu politycznym. Intelktualna kondycja rozwijanej w Instytucie Polityki Społecznej nauki o polityce społecznej zmieniała się wraz z rozwojem kadrowym Instytutu, tworzeniem zaplecza technicznego dla rozwoju badań i dostępności do źródeł finansowania badań.

Pierwszy okres działalności badawczej Instytutu przypada na drugą połowę lat 70. , kiedy to z jednej strony badania w dziedzinie polityki społecznej uzyskały rekomendacje ówczesnych władz politycznych, z drugiej zaś coraz bardziej widoczne były rozbieżności między postrzeganiem skali i istoty problemów społecznych socjalistycznej Polski przez środowisko uczonych i elity polityczne. W latach 1976–1981 IPS był koordynatorem II stopnia problemu węzłowego W 115/K-19 – *Optymalizacja struktur i procesów demograficznych w PRL*. W ramach tego problemu realizowano temat badawczy *Polityka ludnościowa państwa socjalistycznego*.

W dekadzie lat 80. – czasie nadziei na możliwość budowy systemu bezpieczeństwa społecznego w Polsce po podpisanych przez

rząd i Solidarność w 1980 roku porozumieniach w Szczecinie i w Gdańsku – Instytut Polityki Społecznej włączył się w realizację wielu tematów badawczych odzwierciedlających atmosferę dyskursu naukowego i politycznego tamtych lat, takich jak³:

1. W latach 1982–1985 problemu węzłowego MR.III.17 *Kultura polityczna społeczeństwa polskiego*, a w ramach niego następujących tematów:

- *Instytucjonalne formy aktywności społecznej* (prof. dr hab. T. Kowalak, dr G. Firlit, dr E. Leś, dr J. Supińska);
- *Kulturotwórcze funkcje samorządu społecznego* (prof. dr W. Nieciński, mgr T. Żukowski);
- *Problem aktywności społecznej ludzi starszych* (prof. dr hab. A. Piekara, mgr B. Szatur-Jaworska).

2. W latach 1983–1985, w ramach problemu węzłowego 11.10 *Środki i narzędzia działalności gospodarczej władz lokalnych*, IPS prowadzi badania nt. *Zakres i charakter polityki społecznej władz terenowych oraz ekonomiczne podstawy jej realizacji* (prof. dr hab. A. Piekara, mgr J. Łopato, dr R. Gierszewska, dr D. Możdżeńka-Mrozek, dr B. Rysz-Kowalczyk, mgr B. Szatur-Jaworska, dr R. Wasylewski, mgr K. Więckiewicz, mgr T. Żukowski, mgr C. Żołędowski).

3. W 1985 roku w ramach problemu MR III/18, realizuje temat *Zjawiska patologii społecznej jako kwestia polityki społecznej* (prof. dr hab. A. Rajkiewicz, prof. dr W. Nieciński, dr G. Firlit).

4. W latach 1985–1990 realizuje projekt *Czynniki polityki ludnościowej w Polsce* (prof. dr hab. A. Rajkiewicz).

5. W latach 1987–1991 jest instytucją koordynującą projekt I stopnia CPBP 09.09. *Polityka społeczna w Polsce* (prof. dr hab. S. Czajka, dr M. Księżopolski) i realizującą badania w dwóch grupach tematycznych: *Postęp i regres społeczny* (prof. dr hab. J. Danecki, dr J. Hrynkiewicz, dr B. Rysz-Kowalczyk, dr I. Sień-

³ Podane przy nazwiskach stopnie naukowe pracowników odpowiadają omawianemu okresowi, a nie obecnemu statusowi naukowemu wymienionych osób.

ko, dr M. Księżopolski) i *Terenowa polityka społeczna – problemy rozwoju i postępu społecznego w mikroskali* (prof. dr hab. A. Piekara, dr E. Leś).

6. W latach 1986–1990, pracownicy IPS biorą udział w programie badawczym: RPBP MEN RP.III.34 *Przemiany społeczno-ekonomiczne wsi polskiej – doskonalenie systemu polityki państwa wobec ludności wiejskiej* i realizują temat badawczy nr III *Podmiotowość prawna rolników indywidualnych w sferze stosunków społeczno-gospodarczych w 40-leciu Polski Ludowej* (prof. dr hab. A. Piekara, dr B. Rysz-Kowalczyk, dr T. Żukowski, dr E. Leś, dr J. Łopato, dr R. Gierszewska, dr I. Sieńko).

Zmiany systemowe lat 90. postawiły przed nauką o polityce społecznej zadanie zdefiniowania roli i przedmiotu działań polityki społecznej w warunkach gospodarki rynkowej. Instytut Polityki Społecznej włączył się do debaty i sporów o zakres socjalnej funkcji państwa, o rangę centralnej i lokalnej polityki społecznej, rolę podmiotów państwowych, pozarządowych i niezależnych. Równocześnie pozostał wierny tradycji badawczej nauki o polityce społecznej, podejmując badania ryzyk socjalnych, towarzyszących społeczeństwu polskiemu okresu transformacji. Dowodzą tego tytuły realizowanych w ramach badań własnych i statutowych w ostatniej dekadzie XX stulecia projektów badawczych, takie jak: *polityka społeczna w warunkach kryzysu i transformacji ustrojowej* (dr hab. J. Supińska), *kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe w Polsce u progu lat 90.* (prof. dr hab. J. Danecki, dr B. Rysz-Kowalczyk), *polityka społeczna, rozwój lokalny i lokalna jakość życia w nowych warunkach samorządowych ustroju gmin na tle porównawczym* (prof. dr hab. A. Piekara), *społeczne skutki bezrobocia w mieście i gminie Limanowa, społeczne skutki bezrobocia w wymiarze lokalnym* (dr hab. M. Szyłko-Skoczny), *strategia rozwoju polityki społecznej w okresie transformacji społecznej w krajach Europy Centralnej i Środkowej* (M. Księżopolski), *Raport o polityce społecznej*

(prof. dr hab. A. Rajkiewicz), *organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie* (dr E. Leś).

Nastąpił także rozwój współpracy międzynarodowej, włącznie pracowników nauki Instytutu Polityki Społecznej do następujących międzynarodowych projektów badawczych: *Oddziaływanie i ocena przedsięwzięć polityki rodzinnej w rodzinach z dziećmi poniżej 6 lat w porównaniu europejskim* (1992–1994), *Niemiecki Instytut Młodzieży w Monachium* (dr G. Firlit-Fesnak), *The Social Costs of Economic Transformation In Central Europe*, *Institute for Human Science* w Wiedniu (dr hab. J. Supińska, dr hab. M. Książkowski) (1992), *The John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project* (dr E. Leś) (1994), *European Integration in University Studied* (dr hab. prof. UW M. Książkowski) (1994–1999), *Youth Unemployment in Chosen Countries of Central and East Europe* (dr hab. prof. UW M. Szyłko-Skoczny) (1997–1999).

Trwająca w latach 90. przebudowa systemu polityki społecznej, potrzeba opracowania strategii rozwoju społecznego, przygotowania i wdrożenia reform w wielu dziedzinach polityki społecznej państwa, zwiększyło zapotrzebowanie instytucji centralnych na badania i analizy dotyczące różnych zagadnień polityki społecznej. Instytut Polityki Społecznej uczestniczył w latach 90. w realizacji dwóch dużych projektów badawczych (tzw. tematy zamawiane), rekomendowanych i finansowanych ze środków KBN. Były to:

- Program zamawiany PBZ nr 02507 *Polityka społeczna państwa w procesie przebudowy ustroju i systemu społeczno-gospodarczego* – Instytut Polityki Społecznej był koordynatorem II stopnia realizując (koordynatorem I stopnia był Instytut Pracy i Spraw Socjalnych) subprojekt *Podstawowe przemiany struktury społecznej z punktu widzenia celów i zadań polityki społecznej* (dr hab. B. Rysz-Kowalczyk) oraz subprojekt *Skuteczność realizowanej polityki społecznej. Metody i oceny*

(dr hab. prof. UW J. Supińska), 1996–1999.

- Projekt PB 529/H02/97/12 *Zewnętrzne migracje zarobkowe we współczesnej Polsce – skala i struktura transferów materialnych* (prof. dr hab. A. Rajkiewicz), 1998–2000.

W tym okresie ukazało się wiele książek autorstwa pracowników IPS⁴, opublikowano kilka podręczników akademickich, w tym m.in. *Polityka społeczna. Stan i perspektywy*, J. Auleytner (red.), 1995; *Polityka społeczna. Materiały do studiowania*, A. Rajkiewicz, J. Supińska, M. Księżopolski (red.), 1996; *Polityka społeczna. Teoria i praktyka*, J. Auleytner, 1997. Opracowano i wydano *Leksykon Polityki Społecznej*, B. Rysz-Kowalczyk (red.), 2001 oraz *Polsko-niemiecki i niemiecko-polski leksykon polityki społecznej i pracy socjalnej*, G. Firlit-Fesnak, H. Oberlo-skamp (red.), 2001.

Na początku nowego stulecia, w związku z przygotowaniem Polski do akcesji do Unii Europejskiej, Instytut Polityki Społecznej włączył się w nurt analiz dotyczących polityki społecznej Unii Europejskiej (Wspólnoty Europejskiej). W ramach tego nurtu realizowano m.in. badania dotyczące *europaeskiej polityki społecznej i wynikających stąd implikacji dla Polski* (prof. dr hab. W. Anioł), *polityki Unii Europejskiej na rzecz równości płci* (dr. hab. G. Firlit-Fesnak), *skuteczności strategii polityki społecznej w europejskich modelach polityki społecznej* (prof. dr hab. M. Księżopolski). Kontynuowane były badania dotyczące bezrobocia, szczególnie *kwestia społeczna bezrobocia* (prof. dr hab. M. Szytko-Skoczny), *absolwent na rynku pracy* (dr J. Męcina), *zwolnienia grupowe* (dr G. Spytek-Bandurska). W badaniach demograficznych szczególnie miejsce zajęła problematyka *ludzi starych i starości w polityce społecznej* (dr hab. B. Szatur-Jaworska). Pojawiły się nowe wątki w badaniach dotyczących migracji, takie jak *małżeństwa binacjonalne* (dr E. Jaroszevska), *sytuacja studentów obcokrajowców w Polsce* (prof. dr hab. A. Rajkiewicz),

4 Wykaz publikacji pracowników Instytutu Polityki Społecznej zamieszczono w przedostatniej części niniejszego informatora.

warunki życia i proces adaptacji repatriantów w Polsce, (dr P. Hut), *Białorusini i Litwini w Polsce, Polacy na Białorusi i Litwie; uwarunkowania współczesnych stosunków między większością i mniejszościami narodowymi* (dr hab. C. Żołądowski), *obcy we współczesnej Polsce na przykładzie Ormian* (mgr Ł. Łotocki). W latach 2002–2004 pracownicy Instytutu Polityki Społecznej realizowali międzynarodowy projekt badawczy *Xenophob – The European dilemma: institutional patterns and politics of ‘racial’ discrimination*, w ramach V ramowego programu Unii Europejskiej (dr hab. prof. UW J. Supińska, dr G. Firlit-Fesnak, mgr Ł. Łotocki).

Nie sposób wymienić wszystkie prace badawcze realizowane przez pracowników i doktorantów Instytutu. Istotne uzupełnienie powyższych informacji stanowi zamieszczony na końcu niniejszego informatora wykaz publikacji książkowych. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otworzyło dostęp do projektów badawczych realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Pracownicy Instytutu Polityki Społecznej podjęli trud przygotowania wniosków aplikacyjnych z pozytywnym rezultatem. Wysoka ocena wnioskowanych przez zespoły badawcze IPS projektów umożliwiła realizację w latach 2004–2007 dwóch projektów badawczych w ramach inicjatywy wspólnotowej EQUAL oraz projektu dydaktycznego w ramach programu SPO RZL EFS. Szczegóły na temat tych projektów zawarto w dalszej części informatora.

**Projekty badawcze realizowane
w Instytucie Polityki Społecznej
w ramach inicjatywy
wspólnotowej EQUAL
w latach 2004–2007**

Projekt „Tu jest praca” powstał z przekonania, że w Polsce istnieje duży i dotąd niewykorzystany potencjał w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy za sprawą innowacyjnych usług lokalnych dostarczanych przez organizacje gospodarki społecznej (III sektora i spółdzielczości). W krajach UE-15 pracodawcy stowarzyszeniowi, fundacyjni i spółdzielczy generują średnio ok. 8% zatrudnienia. W naszym kraju organizacje III sektora zatrudniają na razie zaledwie 1,2% pracowników. Wynika to m.in. ze słabego przygotowania liderów obywatelskich do zarządzania swoimi organizacjami, braku stabilnego systemu wsparcia inicjatyw oddolnych oraz niejasnej perspektywy rozwoju usług społecznych. Dlatego też przygotowaliśmy projekt wzmacniający kompetencje zawodowe liderów i pracowników spółdzielni socjalnych oraz III sektora. Równocześnie stworzyliśmy model i wdrażamy lokalny system wsparcia w formie doradztwa i narzędzi finansowych, zbliżony do oferty dla MSP. Te działania zostały uzupełnione o badania statystyczne wszystkich typów organizacji gospodarki społecznej, dzięki czemu opinia publiczna oraz przedstawiciele władz państwowych uzyskują w pełni miarodajne dane o kondycji i udziale w rynku organizacji gospodarki społecznej. Dla Insty-

tutu Polityki Społecznej UW – Administratora – projekt stworzył także absolutnie unikalną możliwość rozwijania prekursorskich badań i edukacji w nowych dziedzinach – rozwoju lokalnego, gospodarki społecznej i innowacji społecznych oraz wdrażania innowacyjnych instytucji lokalnej polityki społeczno-ekonomicznej i udziału w debacie publicznej w partnerskiej współpracy z wieloma instytucjami publicznymi i społecznymi.

Kierownik projektu „Tu jest praca”

Prof. dr hab. Ewa Leś

Opis Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Tu jest praca

Administratorem Partnerstwa jest Uniwersytet Warszawski, Instytut Polityki Społecznej, ul. Nowy Świat 67, 00-927 Warszawa. Projekt *Tu jest praca* Instytut Polityki Społecznej realizuje wspólnie z ośmioma Partnerami:

- Collegium Civitas
- Elbląską Radą Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych
- Fundacją Pomocy Wzajemnej „Barka”

Uroczysta Inauguracja II edycji Studiów Podyplomowych Zarządzania Gospodarką Społeczną, od lewej: prof. dr hab. B. Szatur-Jaworska (Prodziekan ds. Studenckich WDiNP UW, prof. dr hab. E. Leś (Kierownik Projektu Tu jest praca), dr G. Gęsicka (Minister Rozwoju Regionalnego), prof. dr hab. S. Głąb (Prorektor UW ds. Polityki Finansowej i Rozwoju), prof. dr hab. M. Szyłko-Skoczny (Dyrektor Instytut Polityki Społecznej UW)

- Głównym Urzędem Statystycznym
- Instytutem Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk
- Krajową Radą Spółdzielczą
- Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej
- Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej – WAMA-COOP

Partnerstwo na Rzecz Rozwoju *Tu jest praca* jest projektem badawczo-rozwojowym, w ramach którego stworzono modelowy system wsparcia gospodarki społecznej w Polsce jako nowego

„Tego typu studia są bardzo potrzebne, ugruntowują i systematyzują wiadomości z zakresu całej gospodarki społecznej, a nie tylko organizacji pozarządowych. W tej chwili nasza organizacja planuje „okrągły stół” z władzami samorządowymi, w trakcie którego będziemy budować strategię rozwoju ekonomii społecznej w województwie. To tylko taki przykład, który nie mógł być zrealizowany rok temu, kiedy rozpoczynaliśmy zajęcia”. Lucyna Ciborska (Stowarzyszenie Bezrobotnych Wszyscy Razem, Rada Organizacji Pozarządowych Woj. Łódzkiego)

*Uczestnicy I Międzynarodowej Letniej Szkoły Gospodarki Społecznej,
Guzowy Piec k. Olsztyna, czerwiec 2006*

Uczestnicy I Międzynarodowej Letniej Szkoły Gospodarki Społecznej, Guzowy Piec k. Olsztyna, czerwiec 2006

uczestnika lokalnej polityki społeczno-gospodarczej. Projekt realizuje założone cele, prowadząc działania edukacyjne, badawcze, wspierające i promocyjne na rzecz gospodarki społecznej za pomocą nowatorskich struktur powołanych w ramach Partnerstwa.

Z celu ogólnego projektu, wynikają cele szczegółowe, których realizacja została podzielona na zadania skupione w ramach czterech priorytetów: edukacyjnego, badawczego, doradczo-wspierającego oraz priorytetu współpracy ponadnarodowej.

Działania podejmowane w **priorytecie edukacyjnym** (Podyplomowe Studia Zarządzania Gospodarką Społeczną, Międzynarodowe Szkoły Gospodarki Społecznej, regionalne warsztaty przedsiębiorczości społecznej, krajowe i międzynarodowe konferencje oraz zagraniczne wizyty studyjne) mają na celu wyposażenie lokalnych liderów spółdzielczych i obywatelskich w kompetencje z zakresu m.in. zakładania i prowadzenia form społecznych, tworzenia partnerstw lokalnych, pozyskiwania funduszy na lokalne projekty prorozwojowe.

Międzynarodowe szkoły gospodarki społecznej skupiają praktyków gospodarki społecznej z całego kraju. Wykładowcami

„Gratulujemy wydania niezwykle ciekawej pozycji. Jest to pierwsze na rynku polskim spojrzenie na bardzo ważny problem aktywizowania społeczności lokalnych i regionalnych w tej optyce, tym trudniejszy, bowiem w naszych warunkach kulturowo-ustrojowych przejawy wspólnej pracy dla dobra i na rzecz innych osób nie cieszą się nadmierną popularnością. Podkreślenia wymaga również wskazanie przez Autorów wzajemnych implikacji między sferą ekonomii a polityki społecznej oraz faktu, że to my jako jednostki tworzymy zbiorowy dobrobyt a uzyskanie beneficjów powinno wiązać się z wcześniejszą wyłożoną pracą własną. Katedra Zarządzania Publicznego. Akademia Ekonomiczna – (wpis na forum www.tujestpraca.pl)

szkół letniej i zimowej są krajowi i zagraniczni eksperci. Głównym ich celem jest dostarczenie wiedzy praktycznej na temat podstaw prawno-organizacyjnych i finansowych gospodarki społecznej w Polsce i w innych krajach UE oraz wymiana doświadczeń praktycznych (m.in. wizyty studyjne).

Ważnym efektem **warsztatów regionalnych**, oprócz podniesienia kompetencji i umiejętności z zakresu tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego, jest również możliwość bezpośredniej wymiany poglądów i doświadczeń między uczestnikami.

Działalność edukacyjną Projektu realizujemy również przez wydawanie publikacji. Cyklicznie powstają „Zeszyty Gospodarki Społecznej”. Doświadczenia edukacyjne Projektu zostaną wykorzystane w formie podręcznika *Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwo społeczne. Wprowadzenie do problematyki*. Będzie to pierwszy podręcznik tego typu w Polsce, który ma

służyć jako podstawa programów dydaktycznych w zakresie kształcenia liderów i menedżerów instytucji lokalnych gospodarki społecznej.

Działalność badawczą realizuje Krajowe Obserwatorium Gospodarki Społecznej (KOGS) powołane w ramach Projektu *Tu jest praca*, które wspólnie z GUS prowadzi ogólnopolskie badania mające na celu pomiar potencjału społecznego i ekonomicznego spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji oraz innych podmiotów gospodarki społecznej, a także uwarunkowań rozwoju tych podmiotów na poziomie lokalnym i ich rolę w zaspokajaniu potrzeb społeczności, w tym osób dotkniętych wykluczeniem społecznym. Wyniki badań będą udostępnione w formie książkowej, elektronicznej i na konferencji planowanej na początku 2008 roku.

Priorytet doradczo-wspierający:

Celem Partnerstwa *Tu jest praca* w priorytecie doradczo-wspierającym jest wypracowanie całościowego modelu wsparcia organizacyjno-finansowego dla podmiotów gospodarki społecznej na szczeblu lokalnym (*Polska Kasa Wspierania Gospodarki Społecznej*). System usług wspierających dla podmiotów gospodarki społecznej obejmuje doradztwo prawne, spółdzielcze i księgowo.

Współpraca ponadnarodowa: Partnerstwo na Rzecz Rozwoju *Tu jest praca* uczestniczy w Partnerstwie Ponadnarodowym SEED (*Social Enterprises for European Development*), w którym udział biorą również partnerzy z Włoch, Francji i Słowacji.

Najważniejszymi działaniami przewidywanymi w PRR SEED są:

- uruchomienie ogólnodostępnej internetowej „skrzynki wiedzy” (*knowlegde room*) na temat rozwiązań prawno-organizacyjnych nt. gospodarki społecznej i najlepszych praktyk w krajach Partnerstwa;

Uczestnicy wizyty studyjnej, Marsylia, 2–6 października 2006 roku

Spotkanie w Federazione Trentina, 12–17 marca 2007 roku

- opracowanie i przetestowanie wspólnego programu kształcenia na poziomie studiów wyższych dla liderów przedsiębiorstw społecznych;
- międzynarodowe wizyty studyjne i konferencje;

Priorytet upowszechniania i promocji:

W ramach tego priorytetu Partnerstwo prowadzi działania mające na celu uznanie podmiotów gospodarki społecznej w sferze politycznej, społecznej i naukowej jako efektywnego instrumentu przeciwdziałania wykluczenia społecznego i rozwoju usług lokalnych.

Więcej informacji:

www.tujestpraca.pl

www.gospodarkaspoleczna.pl

**Europejski Fundusz Społeczny
Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL**

Partnerstwo na Rzecz Rozwoju @lterCamp

**Obszar tematyczny I:
Wsparcie integracji społecznej i zawodowej
osób ubiegających się o status uchodźcy;**

**Instytucja koordynująca: Polski Czerwony Krzyż
Status Instytutu Polityki Społecznej UW: partner**

www.altercamp.org.pl

Instytut Polityki Społecznej UW od 2004 roku uczestniczy w Partnerstwie na Rzecz Rozwoju @lterCamp. Pracownicy Instytutu należą do głównych autorów koncepcji projektu oraz wniosku o jego finansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej. Projekt @lterCamp realizowany jest w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL przez siem podmiotów, tj.:

- Polski Czerwony Krzyż (Administrator)
- Instytut Polityki Społecznej UW
- Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Ochrony Cudzoziemców „Progenia”
- Fundacja „Ocalenie”

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- Urząd ds. Repatriacji i Cudzoziemców
- Związek Harcerstwa Polskiego

Celem Partnerstwa jest stworzenie modelu działań integracyjno-szkoleniowych służących adaptacji społeczno-kulturowej cudzoziemców oczekujących w ośrodku dla uchodźców na decyzję o statusie uchodźcy. Stworzony model ułatwi przygotowanie do wejścia na rynek pracy cudzoziemca po zakończeniu procedury (polski – w razie gdy decyzja jest pozytywna bądź inny, np. w kraju pochodzenia, w razie konieczności opuszczenia Polski).

Na osiągnięcie celu ogólnego składają się działania w trzech obszarach, co do których również sformułowano cele podrzędne ściśle podporządkowane celowi ogólnemu:

1. **Działania w obszarze pierwszym (bezpośrednia pomoc cudzoziemcom)** mają na celu wypracowanie innowacyjnego pakietu usług kierowanych do osób ubiegających się o status uchodźcy, przygotowujących ich do wejścia na rynek pracy po uzyskaniu odpowiednich uprawnień pobytowych z prawem do pracy (tj. statusu uchodźcy lub zgody na pobyt tolerowany).
2. **Działania w obszarze drugim (badania społeczne)** służą wzbogaceniu i usystematyzowaniu wiedzy naukowej nt. problematyki projektu, co pozwoli na wypracowanie wniosków dotyczących stworzenia odpowiednich rozwiązań systemowych sprzyjających jak najlepszym warunkom adaptacji cudzoziemców, możliwych do replikowania po zakończeniu projektu.
3. **Działania w obszarze trzecim (społeczne kampanie informacyjne, działania edukacyjne)** mają na celu wypracowanie pakietu narzędzi wpływania na świadomość społeczną i poziom wiedzy (w tym w społecznościach lokalnych; zarówno wśród mieszkańców, jak i pracowników instytucji publicznych) w zakresie uchodźstwa.

Za realizację komponentu nr 1 odpowiada Polski Czerwony Krzyż, Fundacja Ocalenie, Urząd ds. Spraw Repatriacji i Cudzo-

ziemców oraz Związek Harcerstwa Polskiego. Komponent ten obejmuje działania integracyjne realizowane w jednym z 18 ośrodków dla uchodźców w Polsce, tj. w ośrodku w Czerwonym Borze. Działania te to przede wszystkim szkolenia zawodowe oraz językowe, pomoc prawna, psychologiczna, pomoc tzw. mentorów – zintegrowanych cudzoziemców skierowana do mieszkańców ośrodka.

Komponent nr 3 obejmuje działanie promocyjne (marketingowe oraz z zakresu PR) dotyczące uchodźstwa w Polsce oraz problematyki cudzoziemskiej w ogóle, a także działania mające na celu wdrażanie rezultatów projektu do głównego nurtu polityki. Za jego realizację odpowiada Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Ochrony Cudzoziemców „Progenia” oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Instytut Polityki Społecznej UW odpowiada za realizację komponentu nr 2: Badania społeczne. W ramach tego komponentu przewidziano następujące zadania:

- Przeprowadzenie cyklicznych badań socjologicznych techniką wywiadu pogłębionego, wywiadu kwestionariuszowego oraz ankiety, wśród cudzoziemców oraz pracowników ośrodka dla uchodźców w Czerwonym Borze, a także oraz badań społeczności i instytucji lokalnych Czerwonego Boru.
- Przeprowadzenie badań socjologicznych techniką wywiadu pogłębionego, wywiadu kwestionariuszowego oraz ankiety wśród mieszkańców oraz pracowników instytucji lokalnych w ośmiu gminach (powiatach), w których zlokalizowane są ośrodki dla uchodźców Urzędów ds. Repatriacji i Cudzoziemców.
- Przeprowadzenie badań socjologicznych techniką wywiadu pogłębionego w urzędach centralnych.
- Przeprowadzenie badań socjologicznych techniką zogniskowanego wywiadu grupowego w grupie cudzoziemców oczekujących na decyzję w sprawie statusu uchodźcy (osiem wywiadów) oraz grupie cudzoziemców, która otrzymała status

uchodźcy bądź zgodę na pobyt tolerowany (dwa wywiady).

- Prowadzenie badań monitorujących i ewaluacyjnych projektu, techniką wywiadu pogłębionego, wywiadu kwestionariuszowego, zogniskowanego wywiadu grupowego, ankiety, obserwacji socjologicznej.

Rezultatem badań będą raporty z poszczególnych ich etapów oraz dwie publikacje książkowe. Dotychczas opublikowano następujące raporty z badań (raporty ukazują się w ramach serii *Raporty migracyjne Instytutu Polityki Społecznej UW*⁵):

- *Sytuacja cudzoziemców poszukujących ochrony w Polsce – raport z zogniskowanych wywiadów grupowych z cudzoziemcami mieszkającymi w ośrodku dla uchodźców w Czerwonym Borze*, red. G. Firlit-Fesnak i Ł. Łoćocki, Nr 8/2007;
- *Spółeczność i instytucje lokalne wobec inicjatywy utworzenia ośrodka dla uchodźców*, red. G. Firlit-Fesnak i Ł. Łoćocki, Nr 7/2006;
- *Cudzoziemcy poszukujący ochrony w Polsce. Analiza danych zastanych*, red. G. Firlit-Fesnak, Nr 6/2005.

---

⁵ <http://www.politykaspoleczna.pl/index.php?section=72>

Ponadto opracowane zostały raporty ewaluacyjne z dotychczasowego przebiegu projektu. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na pierwszą połowę 2008 roku.

Za realizację projektu w Instytucie Polityki Społecznej odpowiadają:

**Dr hab.
Grażyna Firlit-Fesnak**

W Partnerstwie @lterCamp jest koordynatorem ścieżki badawczej i ewaluacyjnej Instytutu Polityki Społecznej UW.

**Mgr
Łukasz Łotocki**

W Partnerstwie @lterCamp zajmuje się badaniami społecznymi oraz sprawozdawczością projektu

**Mgr
Justyna Godlewska**

W Partnerstwie @lterCamp zajmuje się autoewaluacją projektu

Zespół badawczy Instytutu Polityki Społecznej UW w projekcie @lterCamp:

dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak (koordynator), dr Renata Gierszewska, mgr Justyna Godlewska, dr Emilia Jaroszewska, mgr Anna Kurowska, mgr Łukasz Łotocki, mgr Beata Samoraj, dr Roman Stawicki, doc. dr Roman Wasylewski, dr Piotr W. Zawadzki, mgr Michał Żejmis.

Współpraca z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą

W

W rozwoju naukowym i doskonaleniu metod dydaktycznych pracowników Instytutu Polityki Społecznej ważną rolę odegrały różne formy współpracy z licznymi ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą. Podejmując próbę usystematyzowania tego obszaru aktywności, zasadne wydaje się dokonanie podziału na współpracę właśnie z ośrodkami polskimi i zagranicznymi.

Współpraca z krajowymi placówkami naukowymi

W pierwszym obszarze – współpraca z ośrodkami akademickimi w kraju – należy przede wszystkim wspomnieć trwałą obecność Instytutu Polityki Społecznej w tworzeniu środowiska naukowego polityków społecznych i – jeśli użyć określenia prof. Jolanty Supińskiej – infrastruktury instytucjonalnej naszej dyscypliny. Odradzające się pod koniec lat 60. i na początku lat 70. badania z zakresu polityki społecznej podejmowane były na ogół w pojedynkę lub w małych zespołach. Przełomowy moment w ich wyjściu z izolacji, swoistą „formę inicjacji środowiskowej”⁶ stanowiły Konferencje Płockie, zainicjowane w 1971 roku przez prof. Antoniego Rajkiewicza (wówczas kierownika Katedry Polityki Społecznej w Instytucie Nauk Politycznych UW) oraz prof. Wacława Szuberta. Konferencje Płockie organizowane były przez dziesięć lat, ostatnia odbyła się w gorącej atmosferze jesieni 1980 roku.

Konferencje te przyczyniły się do integracji środowiska polityków społecznych, do wymiany doświadczeń między wykładowcami akademickimi a praktykami i społecznikami. Jak wspo-

⁶ Jolanta Supińska, *Powrót do tradycji – od Płocka do Włocławka*, w: *Regionalne aspekty reform społecznych*, Grażyna Firlit-Fesnak (red.), Warszawa 2001, s. 18.

Uczestnicy Konferencji Płockiej, wrzesień 1980 r.

mina prof. Jolanta Supińska „Co roku w Płocku mówiliśmy o sobie – z coraz większym przekonaniem: *MY – politycy społeczni*. I było nas coraz więcej, choć oczywiście zdarzały się i efemerydy, jednorazowi uczestnicy, którzy nie łapali bakcyła polityki społecznej. Konferencje były okazją do zobaczenia i posłuchania uczonych różnych pokoleń, wywodzących się z różnych regionów Polski, z różnych dyscyplin – matek ... wytwarzały się nieformalne *układy*; termin niezbyt dobrze się kojarzący, tu jednak użyty w najlepszym z jego możliwych znaczeń. To co w oficjalnych publikacjach (w końcu były to czasy cenzury...) bywało ukryte między wierszami, tu dopowiadano i dyskutowano dużo śmieiej, zwłaszcza w kularach. Zrodzone tu sympatie i antypatie dodawały atrakcyjności późniejszej lekturze dzieł nieanonimowych już autorów”⁷.

---

7 Tamże, s. 18.

W roku 1975 rozpoczęła się tradycja Konferencji Ustrońskich (organizowanych wówczas w ośrodku resortowym w Ustroniu Wielkopolskim koło Wieruszowa), trwająca do dziś w corocznych konferencjach czerwcowych w Ustroniu Śląskim. Konferencje w Ustroniu miały – oprócz naukowego – także komponent dydaktyczny, gdzie spierano się o metody i formy pracy dydaktycznej ze studentami, gdzie fragmenty swoich dysertacji prezentowali doktoranci i asystenci. Konferencje w Ustroniu łączyły środowisko polityków społecznych z ekonomistami, a spory – także ideologiczne – między uczestnikami tych konferencji były dobrą szkołą kształtowania dyskursu akademickiego na gruncie różnych dyscyplin nauk. Prof. Antoni Rajkiewicz i prof. Jan Danecki z Instytutu Polityki Społecznej UW, prof. Lucyna Frąckiewicz z Akademii Ekonomicznej z Katowic, prof. Józef Balcerek i prof. Alicja Sajkiewicz z SGPiS, prof. Kazimierz Podoski z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Tadeusz Przeciszowski z UMCS z Lublina, to trzon Mistrzów przybywających przez wiele lat ze swoimi uczniami na Konferencje w Ustroniu, to wielkie autorytety dla coraz szerszego grona młodych adeptów nauki o polityce społecznej w latach 70. i 80. Nawiązywane na wspomnianych Konferencjach kontakty naukowe wyznaczyły na wiele lat obszary współpracy naukowej między wymienionymi ośrodkami akademickimi.

Warto także wspomnieć o niezwykle zasłużonym dla środowiska polityków społecznych czasopiśmie, powstałym w 1974 roku przy Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych miesięczniku „Polityka społeczna”, kierowanym przez trzydzieści lat przez prof. Antoniego Rajkiewicza. To w nim pierwsze i drugie pokolenie polityków społecznych Instytutu Polityki Społecznej publikowało pierwsze artykuły naukowe, recenzje, informowało o wynikach swoich badań, zakończonych pracach doktorskich i habilitacyjnych. W tamtym okresie rozwoju Instytutu była to w zasadzie jedna z niewielu możliwości publikowania tekstów naukowych, szczególnie przez przedstawicieli młodej kadry.

Na początku obecnego stulecia Instytut Polityki Społecznej zainicjował bliższą współpracę z Katedrą Polityki Społecznej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, organizując coroczne konferencje polityków społecznych skupionych w obu ośrodkach. W latach 2003–2007 zorganizowaliśmy wspólnie z zespołem pracowników kierowanych przez prof. dr hab. Z. Pizsa cztery konferencje poświęcone m.in. takim zagadnieniom, jak: polityka społeczna w strategiach samorządów terytorialnych, społeczeństwo obywatelskie wobec problemów społecznych, gospodarka społeczna.

Ponadto Instytut Polityki Społecznej na bieżąco współpracuje z takimi placówkami naukowymi, jak: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie, Komitet Problemów Pracy i Polityki Społecznej PAN, Fundacja im. Fridricha Eberta, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej.

Współpraca z ośrodkami naukowymi za granicą

Przechodząc do charakterystyki współpracy Instytutu Polityki Społecznej z ośrodkami naukowymi za granicą, trzeba zwrócić uwagę, iż do końca lat 80. współpraca ta miała głównie wymiar indywidualny, opierała się na osobistych kontaktach naukowych pracowników IPS z pracownikami ośrodków naukowych za granicą. Nie możemy bowiem zapominać, że umowy o współpracy wzajemnej zawierane były w tym okresie jedynie z ośrodkami akademickimi państw należących do bloku państw socjalistycznych, współpraca zaś z „zachodnimi” partnerami zależała w dużej mierze od prywatnych kontaktów poszczególnych pracowników (nierazko czynnikiem rozstrzygającym była dobra znajomość języka angielskiego (obcego), którą w tamtym okresie miało relatywnie niewielu pracowników nauki). Instytut Polityki Społecznej od samego początku zatrudniał pracowników znają-

cych dobrze język angielski lub niemiecki. W wyżej wskazanym okresie istniała bilateralna współpraca kilku pracowników Instytutu⁸ z naukowcami z zachodnich ośrodków badawczych czy akademickich.

I tak prof. dr hab. Jan Danecki współpracował w drugiej połowie lat 70. z prof. K. Mushakoji z Tokio w ramach Uniwersytetu ONZ w realizacji projektu *Teoria dobrego i złego rozwoju*. W latach 1983–1986 dr Irena Sieńko i dr Mirosław Księżopolski brali udział w realizacji projektu badawczego *Czy możliwe jest nowe państwo dobrobytu – ideologia i praktyka w sytuacji dokonujących się zmian i niepewności* koordynowanego przez Europejskie Centrum Kształcenia i Badań w Dziedzinie Socjalnej (*European Centre for Social Welfare Training and Research*) w Wiedniu. Z kolei prof. dr hab. Andrzej Piekara w latach 1986–1988 współpracował z Université de Droit, d’Economie et de Sciences Sociales de Paris oraz Centre de Sociologie Rurale, EHESS (Paryż), a przedmiotem współpracy był m.in. udział w projekcie *Prawny ustrój gminy, jej potrzeby społeczne i rozwój, prawnosocjologiczne studium porównawcze*.

Stypendia naukowe w omawianym okresie były rzadkością. Dwukrotnie na stypendium naukowym w Niemczech (DAAD: 1.10.1981–11.01.1983 i Aleksander von Humboldt: 24.10. 1984–31.09.1985) przebywała dr M. Szyłko-Skoczny, z kolei w Kanadzie (25.02.1987– 21.04.1987) i w USA (21.04.1987–14.08.1987) odbywała staż naukowy dr Ewa Leś.

Podjęto także próbę nawiązania współpracy ze szkołami pracy socjalnej w Indiach. Dzięki operatywności i uporowi w pokonywaniu trudności formalnych dr Ireny Sieńko doszedł do skutku w 1983 roku jej pobyt studyjny – razem z dr Grażyną Firlit – w dwóch Szkołach Pracy Socjalnej: Nirmala Niketen College of Social Work w Bombaju oraz Department of Social Work na

---

8 Podobnie jak w fragmencie informatora dotyczącego badań naukowych, także i w tym miejscu stopnie naukowe pracowników są adekwatne do omawianego etapu ich pracy w Instytucie.

Uniwersytecie w Bangalore. Niestety, mimo gotowości goszczących nas indyjskich uczelni do nawiązania współpracy z Instytutem Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, w ówczesnych warunkach funkcjonowania uczelni wyższych w Polsce, realizacja tej współpracy okazała się niemożliwa.

Dobre kontakty z uczelniami niemieckimi miał prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz. Był zapraszany na wykłady, np. w 1983 roku w Mannheim, z jego inicjatywy i na jego zaproszenie instytut gościł często naukowców z Niemiec: np. w 1983 roku w Instytucie przebywali trzej pracownicy Instytutu Polityki Gospodarczej Uniwersytetu w Ratyzbonie – dr Ulrich Koschwald, Rainer Haesl i Thomas Laerm, zaś w listopadzie 1984 roku prof. Hans Pfaffenberger z Uniwersytetu w Trewirze wygłosił dwa wykłady: dla studentów Zaocznego Studium Pracowników Służb Socjalnych i pracowników IPS nt. sytuacji robotników cudzoziemskich mieszkających w RFN.

Po roku 1990 otworzyły się nowe możliwości współpracy międzynarodowej, takie jak regularne formy współpracy oparte na umowach o współpracy, wymianie studentów, wspólnych konferencjach, publikacjach, nieograniczonych możliwościach współpracy indywidualnej. Nie sposób wymienić wszystkich form kontaktów naukowych z tego okresu. Ograniczmy się zatem do syntetycznego omówienia tych, które miały charakter długotrwały, bądź opierają się na umowach wzajemnych.

W latach 1990–2007 realizowano wiele projektów badawczych we współpracy z takimi placówkami naukowymi, jak: Niemiecki Instytut Młodzieży w Monachium (dr G. Firlit-Fesnak), Instytut Socjologii Wolnego Uniwersytetu w Berlinie (dr G. Firlit-Fesnak), Międzynarodowa Organizacja Pracy (prof. dr hab. M. Szyłko-Skoczny), Komisja Wspólnot Europejskich w Brukseli (prof. dr hab. J. Supińska, prof. dr hab. M. Księżopolski, prof. dr hab. W. Anioł, dr M. Duszczyk), z Europejskim Centrum Kształcenia i Badań w Dziedzinie Socjalnej w Wiedniu (*European Centre for*

Social Welfare Training and Research) (J.Supińska, i J.Hryniewicz), z World Alliance for Citizen Involvement (CIVICUS) z siedzibą w Waszyngtonie (dr E. Leś), John Hopkins University w USA (dr E. Leś), Université Laval w Kanadzie (dr E. Leś), Centre de Sociologie Rural w Paryżu (dr B. Szatur-Jaworska), Central European University w Pradze, UNDP (prof. dr hab. W. Anioł, prof. dr hab. M. Książopolski), Holenderski Instytut Studiów w dziedzinie Humanistyki i Nauk Społecznych w Wassenaar (prof. dr hab. W. Anioł).

Po 1990 roku stopniowo wzrastały możliwości pozyskiwania stypendiów i wyjazdów za granicę w celach dydaktycznych i naukowych. Okres przedakcesyjny był także korzystny z tego punktu widzenia, jako że wiele ośrodków akademickich czy badawczych w krajach „starej” Unii Europejskiej – korzystając ze środków Unii – prowadziło programy edukacyjne czy badawcze, w których pożądany, a nawet konieczny był udział pracowników naukowych, doktorantów i studentów z krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Ponadto po 2000 roku Komitet Badań Naukowych udostępnił doktorantom możliwość ubiegania się o granty na badania prowadzone w ramach prac doktorskich i część tych środków mogła być także wykorzystana na pobyty studyjne w innych krajach. Stypendia i pobyty studyjne pracowników IPS po roku 1990 były finansowane m.in. z takich źródeł, jak: DAAD, SOKRATES, Jean Monnet, Carl Duisburg Gesellschaft, Alexander von Humboldt, Jugendwerk. Skorzystało z nich co najmniej 20 pracowników i doktorantów.

W 1991 roku z inicjatywy dr Grażyny Firlit-Fesnak i prof. Helgi Oberloskamp z Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Kolonii rozpoczął się najdłuższy – trwający do dziś – projekt wymiany studentów i współpracy naukowej, od 1998 roku oparty na formalnej dwustronnej umowie między UW a Wyższą Szkołą Nauk Społecznych w Kolonii. Obszary tej współpracy dotyczą przede wszystkim wymiany studenckiej; co roku grupa studentów z Ko-

lonii przebywa w Warszawie, uczestnicząc w seminariach, wykładach i lustracjach społecznych, taki sam cel realizuje grupa polskich studentów w Kolonii. Z tej formy współpracy skorzystało do tej pory ponad 700 studentów polskich i niemieckich. Polscy studenci mają także możliwość odbywania miesięcznych praktyk w niemieckich instytucjach socjalnych: do tej pory skorzystało z nich 50 studentów. Wspólnie z pracownikami naukowymi Wyższej Szkoły w Kolonii w latach 2000–2001 zrealizowaliśmy projekt, polegający na opracowaniu i wydaniu dwujęzycznego polsko-niemieckiego i niemiecko-polskiego leksykonu polityki społecznej i pracy socjalnej, stanowiącego dużą pomoc w przygotowaniu studentów Polski i Niemiec do poznawania specyfiki polityki społecznej obu krajów. Wspólnie z Wyższą Szkołą Pracy Socjalnej w Kolonii podjęliśmy decyzję o rozszerzeniu programu wymiany i włączeniu do niej Uniwersytetu Prawa z Wilna. W kwietniu 2003 roku odbyło się w Warszawie pierwsze polsko-niemiecko-litewskie seminarium i pobyt studyjny studentów z wymienionych krajów. Współpraca trójstronna jest nadal rozwijana. W realizacji programu wymiany studenckiej z ramienia Instytutu brali udział tacy pracownicy, jak: dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak, dr Jacek Męcina, dr Emilia Jaroszevska, dr Renata Gierszevska, dr hab. Barbara Szatur-Jaworska, mgr Łukasz Łotocki, mgr Jadwiga Nadolska. W 2007 roku zespół autorów polskich i niemieckich przygotował do druku drugie wydanie polsko-niemieckiego i niemiecko-polskiego leksykonu polityki społecznej i pracy socjalnej. Ta najdłużej trwająca forma współpracy została uhonorowana w 2005 roku nagrodą Niemieckiego Ministra Edukacji i Nauki za wybitne osiągnięcia w dziedzinie niemiecko-polskiej kooperacji szkół wyższych przyznanej na wniosek Konferencji Rektorów Szkół Wyższych w Niemczech i Konferencji Rektorów Szkół Wyższych w Polsce.

W latach 1994–2000 Instytut Polityki Społecznej (dr Grażyna Firlit-Fesnak) współpracował ściśle z Instytutem Nauk Politycz-

nych Wolnego Uniwersytetu w Berlinie (prof. dr hab. Ulrich Albrecht) i Instytutem Nauk Politycznych Uniwersytetu w Hanowerze (prof. dr hab. Christiane Lemke), współorganizując regularne seminaria naukowe z udziałem studentów i pracowników wymienionych ośrodków akademickich oraz krótkookresowe pobyty dydaktyczne ich pracowników. W ramach tej współpracy odbyły się następujące seminaria naukowe: *Polityczne, ekonomiczne i społeczne skutki procesów transformacyjnych w Polsce*, Warszawa 1994; *Prawicowy ekstremizm wśród młodzieży w Niemczech i w Polsce*, Berlin 1995; *Procesy transformacyjne w Polsce w kontekście stosunków polityczno-gospodarczych z Niemcami i Unią Europejską*, Warszawa 1996; *Niemcy i Polacy w Europie; młodzież i polityka*, Berlin 1997; *Nowa wschodnia polityka Niemiec – przykład Polska*, Warszawa 1999; *Państwo dobrobytu: Polska – Niemcy a europejski model polityki społecznej*, Hanower 2000 r.

Co roku wzrasta liczba pracowników i doktorantów Instytutu Polityki Społecznej uczestniczących w konferencjach międzynarodowych, zapraszanych do różnego rodzaju instytucji jako eksperci, doradcy, wykładowcy. Aktywność w tym zakresie przejawia ponad połowa zespołu pracowników i doktorantów.

Studia i studenci; ewolucja kształcenia w Instytucie Polityki Społecznej

K

Kształcenie na rzecz instytucji sfery społecznej rozpoczęło się jeszcze w Katedrze Polityki Społecznej w 1975 roku. Uruchomiono wtedy Magisterskie Uzupełniające Studium Nauk o Pracy i Polityce Społecznej. Studium to kształciło osoby zatrudnione w służbach i instytucjach zajmujących się sprawami pracowniczymi, socjalnymi i ubezpieczeniowymi. Został opracowany program składający się z dwóch bloków zagadnień: pierwszy, obejmujący kluczowe problemy z zakresu polityki społecznej i ekonomicznej: polityka społeczna, prawo pracy, ubezpieczenia społeczne, statystyka pracy i warunków bytu, socjologia pracy, polityka zatrudnienia, ekonomika pracy, zarządzanie; drugi obejmował wykłady monograficzne i specjalizacyjne, umożliwiające bieżące dostosowywanie profilu kształcenia do zainteresowań i potrzeb studentów oraz włączenie zyskującej na znaczeniu problematyki europejskiej polityki społecznej.

Wraz z powstaniem Instytutu, do jego struktury włączone zostało prowadzone wcześniej przez Wydział Nauk Społecznych UW, Podyplomowe Studium dla Pracowników Służb Pracowniczych i Socjalnych w zakresie ubezpieczeń społecznych i polityki rynku pracy.

W roku akademickim 1976/1977 uruchomione zostało, na mocy porozumienia między Uniwersytetem Warszawskim a Ministerstwem Zdrowia, Studium Zaoczne Pracowników Służb Socjalnych kształcące pracowników socjalnych pełniących funkcje kierownicze w placówkach pomocy społecznej. W programie, oprócz przedmiotów ogólnokształcących przewidziano liczne przedmioty specjalizacyjne uznane za niezbędne dla właściwego przygotowania pracowników socjalnych, takie jak: teoria i prak-

tyka pracy socjalnej, wybrane problemy pracy socjalnej, etyka zawodu pracownika socjalnego, patologia społeczna, gerontologia, ochrona zdrowia, rehabilitacja osób niepełnosprawnych, poradnictwo w pracy służb społecznych, ekonomika sfery socjalnej, postępowanie przed organami administracyjnymi.

W roku 1991/1992 w programie studium nastąpił podział na dwie specjalności: ubezpieczenia społeczne i praca socjalna z odrębnym programem dla studentów III i IV roku. Rozszerzony został zakres zabezpieczenia społecznego o szczegółowe zagadnienia z zakresu organizacji i finansowania ubezpieczeń społecznych.

W roku 1983/1984 uruchomiono po raz pierwszy specjalność polityka społeczna w ramach studiów dziennych nauk politycznych, z odrębnym programem od III roku studiów. Od roku akademickiego 1987/1988, za zgodą Senatu Uniwersytetu Warszawskiego utworzone zostały samodzielne dzienne studia kierunkowe z odrębnym programem. Obejmował on blok przedmiotów ogólnokształcących (socjologia, ekonomia, encyklopedia prawa, filozofia, etyka, zarządzanie, historia polityczna i gospodarcza, dzieje myśli społecznej i ekonomicznej, ustrój RP) oraz przedmioty związane ściśle z polityką społeczną (polityka społeczna i kwestie społeczne, instytucje polityki społecznej w świecie, porównawcza polityka społeczna, teoria polityki społecznej, doktryny polityki społecznej, prawo administracyjne, statystyka społeczna, demografia społeczna, psychologia społeczna, socjologia problemów społecznych, socjologia pracy i przemysłu, socjologia rodziny, socjologia miasta i wsi, ustawodawstwo społeczne, zabezpieczenia społeczne, metody i techniki badań społecznych, metody pracy służb społecznych, procesy podejmowania decyzji w polityce społecznej, prognozowanie i planowania społeczne). W programie przewidziano także wykłady i seminaria monograficzne do wyboru studentów.

W odpowiedzi na nowe zadania związane z utworzeniem systemu instytucji rynku pracy, w roku akademickim 1994/1995,

za zgodą Senatu Uniwersytetu Warszawskiego rozpoczęliśmy kształcenie na poziomie licencjackim w ramach Zawodowego Studium Nauk o Pracy i Polityce Społecznej. Oferta adresowana była do pracowników nowo powstałych urzędów pracy; do ich potrzeb dostosowany był program kształcenia. Na mocy porozumienia z Krajowym Urzędem Pracy utworzone zostały też nowe studia podyplomowe.

Od roku akademickiego 1991/1992 polityka społeczna została włączona do kierunku politologia jako specjalność. Spowodowało to konieczność dostosowania programów kształcenia do standardu politologii. Wprowadzano modyfikacje do programu studiów dziennych i zaocznych przy założeniu, że zmiany w programie nie powinny przekreślić dorobku polityki społecznej w dziedzinie kształcenia specjalistów dla sfery społecznej i zapewnić ich dobre przygotowanie do pracy zawodowej. Jednakże bardzo wysoka liczba godzin z przedmiotów charakterystycznych dla nauk politycznych (120 godzin myśli politycznej, 60 godzin teorii polityki, 120 godzin współczesnych systemów politycznych, 120 godzin bloku system polityczny RP, 60 godzin bloku partie i systemy partyjne czy 120 godzin stosunków międzynarodowych) pozostawiło bardzo wąski margines na kształcenie związane ze specjalnością „polityka społeczna”.

Dyrekcja Instytutu podjęła więc starania o ponowne wpisanie polityki społecznej na listę kierunków kształcenia akademickiego, proponując także projekt standardu nauczania dla kierunku. W związku z przedłużającymi się pracami nad weryfikacją listy kierunków, korzystając z wejścia w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w 2006r. Instytut wystąpił do Rektora Uniwersytetu Warszawskiego o zgodę na uruchomienie kierunku: polityka społeczna w trybie Art. 11 punkt 2. Komisja Senacka i Senat Uniwersytetu Warszawskiego wyraziły zgodę na utworzenie w Instytucie Polityki Społecznej kierunku „polityka społeczna”, co umożliwiło opracowanie nowych programów kształcenia kie-

runkowego na studiach I i II stopnia zgodnie z postanowieniami Protokołu Bolońskiego i uruchomienie studiów na kierunku: polityka społeczna od roku akademickiego 2007/2008.

Od tego roku akademickiego Instytut rozpoczął kształcenie na następujących studiach:

- studia stacjonarne I stopnia – trzyletnie studia kończące się uzyskaniem dyplomu ukończenia studiów wyższych i tytułu licencjata;
- studia niestacjonarne I stopnia w trybie wieczorowym – trzyletnie studia kończące się uzyskaniem dyplomu ukończenia studiów wyższych i tytułu licencjata;
- studia niestacjonarne I stopnia w trybie zaocznym – trzyletnie studia kończące się uzyskaniem dyplomu ukończenia studiów wyższych i tytułu licencjata;
- studia niestacjonarne II stopnia w trybie zaocznym, specjalność rozwój społeczny, kończące się uzyskaniem tytułu magistra polityki społecznej.

W miarę zainteresowania kandydatów zostaną też uruchomione studia niestacjonarne II stopnia w trybie zaocznym, w roku akademickim 2010/2011 studia stacjonarne II stopnia, będzie też rozszerzana oferta specjalizacyjna. Instytut uzyskał zgodę na cztery specjalizacje na studiach II stopnia: rozwój lokalny, rynek pracy, ubezpieczenia społeczne i praca socjalna.

Kontynuowane będą do końca roku akademickiego 2010/2011 jednolite magisterskie studia na kierunku politologia, specjalność polityka społeczna, w kolejnych latach będą wygaszane pozostałe studia (uzupełniające magisterskie, licencjackie).

Instytut prowadzi też liczne studia podyplomowe. W ramach Podyplomowego Studium Nauk o Pracy i Polityki Społecznej od wielu lat prowadzona jest specjalność: organizacja pomocy społecznej. Z pomocą środków Europejskiego Funduszu Społecznego prowadzone są obecnie studia z zakresu rynku (pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe) oraz zarządzania gospodarką społeczną.

Ustalenie liczby absolwentów różnego typu studiów prowadzonych w Instytucie Polityki Społecznej jest zadaniem trudnym. Po pierwsze dlatego, że księga dyplomów dla Instytutu została założona w roku 1993, po drugie, nie wszystkie dyplomy są wpisywane do tej księgi. Możemy zatem polegać na szacunkach. Wynika z nich, że w latach 1976–2007 różnego typu studia w Instytucie Polityki Społecznej ukończyło blisko 5000 absolwentów.

Na potrzeby studentów działa biblioteka wydziałowa, zaopatrzona także w księgozbiór z tematyki polityki społecznej. Zakupy pozycji wymaganych w programach zajęć dokonuje kierownictwo biblioteki, także pracownicy zgłaszają propozycję nabywania nowych publikacji na potrzeby prowadzonych przez nich zajęć.

Poszczególne studia kierowane są przez pracowników naukowych Instytutu, mianowanych przez Dziekana na kolejne kadencje. W okresie przejściowym, do momentu wygaszenia studiów na kierunku politologia, kierują oni równocześnie studiami dotychczas prowadzonymi oraz nowo utworzonymi.

W ramach administracji wydziałowej do obsługi studentów utworzono odrębną sekcję ds. studenckich. W sekcji ds. studiów dziennych jedna osoba obsługuje studia dzienne jednolite magisterskie oraz nowe studia I stopnia stacjonarne i niestacjonarne wieczorowe. Obsługę zaocznych jednolitych studiów magisterskich, studiów zaocznych uzupełniających oraz niestacjonarnych studiów I i II stopnia w trybie zaocznym zapewnia referent w sekcji ds. studiów zaocznych. Obsługę studiów podyplomowych zapewnia, obok obsługi sekretariatu osoba zatrudniona w Instytucie na etacie specjalisty.

**Studia Podyplomowe
w zakresie rynku pracy
dla doradców zawodowych
i pośredników pracy
realizowane w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego**

Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego prowadzi Studia Podyplomowe w Zakresie Rynku Pracy o Specjalności Doradztwo Zawodowe i Pośrednictwo Pracy. Są one realizowane w ramach projektu „Studia dla doradców zawodowych i pośredników pracy” finansowanego z Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004–2006 Europejskiego Funduszu Społecznego. Studia trwają dwa semestry i obejmują 10 trzydniowych sesji dydaktycznych (czwartek, piątek, sobota). Mają na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia. W studiach docelowo weźmie udział około 300 pracowników powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy z terenu całego kraju (średnio 100 osób na jednym roczniku studiów). Obecnie pierwszy i drugi rocznik studentów już ukończył te studia, trzeci rocznik słuchaczy zakończy je egzaminem dyplomowym w marcu 2008 roku.

Słuchaczom zapewnione są nieodpłatnie koszty kształcenia, w tym materiały do zajęć (wykładów, ćwiczeń i warsztatów), jak również pełne zakwaterowanie i wyżywienie w ośrodku szkoleniowym wynajętym przez Instytutu Polityki Społecznej UW na cele projektu. Koszty te są w pełni pokrywane ze środków unijnych.

Ze względu na specyfikę studiów słuchacze podzieleni są na dwie grupy: pośrednicy pracy i doradcy zawodowi. Część wykładów odbywają wspólnie, w większości jednak zajęcia są adresowane osobno do obu tych grup zawodowych, przy czym szczególny nacisk położony jest na zajęcia warsztatowe, odbywane zazwyczaj w niewielkich, maksymalnie 20-osobowych grupach.

Do zajęć wspólnych dla obu specjalizacji należą następujące wykłady:

- Polityka zatrudnienia i rynku pracy
- Prawo pracy i nowe formy zatrudnienia
- Przemiany pracy w świecie i w Polsce a nowe zawody
- Monitoring rynku pracy
- Integracja i reintegracja zawodowa grup słabych i wykluczonych z rynku pracy
- Pedagogika pracy

Ponadto dla obu specjalizacji prowadzone są warsztaty:

- Komunikacja interpersonalna
- Techniki redukcji stresu

Osobno dla specjalizacji „doradztwo zawodowe” prowadzone są zajęcia:

- Podstawy prawne i etyczne doradztwa zawodowego (dwa moduły: 1.Podstawy prawne doradztwa zawodowego; 2. Podstawy etyczne doradztwa zawodowego)

Inauguracja 1 rocznika studiów podyplomowych dla doradców zawodowych i pośredników pracy

- Wyspecjalizowane doradztwo zawodowe
- Transnarodowe poradnictwo zawodowe
- Praca poza granicami kraju (dwa moduły: 1. Unijny rynek pracy dla Polaków;
2. Rynek pracy dla Polaków poza Unią Europejską)
- Wiedza o zawodach

oraz specjalistyczne warsztaty:

- Metody i techniki rekrutacji i selekcji kadr,
- Coaching
- Outplacement
- Wyspecjalizowane doradztwo zawodowe
- Metodyka porady zawodowej
- Diagnostyka kompetencji zawodowych
- Planowanie kariery zawodowej

Z kolei dla specjalizacji „pośrednictwo pracy” prowadzone są zajęcia:

- Typy pośrednictwa i system pośrednictwa pracy w Polsce
- Europejskie pośrednictwo pracy

Studenci pierwszego rocznika Studiów Podyplomowych dla doradców zawodowych i pośredników pracy na wykładzie

- Praca poza granicami kraju (dwa moduły: 1. Praca dla Polaków w Unii Europejskiej, 2. Rynek pracy dla Polaków poza Unią Europejską)
- Prawa socjalne w państwach UE
- Metody i narzędzia pracy pośrednika (dwa moduły: zagadnienia teoretyczne, zagadnienia praktyczne)

oraz warsztaty:

- Metody i narzędzia pracy pośrednika
- Metody pozyskiwanie ofert pracy
- Młodzież i pierwsza praca
- Metody aktywizacji 50+
- Diagnostyka kompetencji zawodowych
- Metody i techniki rekrutacji i selekcji kadr
- Promocja w pośrednictwie pracy

Grupa seminaryjna pod kierunkiem dr Grażyny Magnuszewskiej-Otulak

Zajęcia realizowane są przez doświadczonych pracowników Uniwersytetu Warszawskiego, a nieliczne, specjalistyczne przedmioty prowadzone są przez wysoko wykwalifikowanych trenerów. Wysoki poziom merytoryczny zajęć utrzymywany jest również dzięki sukcesywnie powtarzanej ankiecie ewaluacyjnej wypełnianej anonimowo przez słuchaczy studiów, w której oceniają oni zarówno jakość prowadzonych zajęć, jak również ich przydatność w dalszej pracy zawodowej. Między innymi dzięki wnioskom z tej ankiety program studiów jest na bieżąco korygowany i dostosowywany na przykład do zmieniającej się sytuacji prawnej w przepisach dotyczących publicznych służb zatrudnienia.

Studenci 2. rocznika studiów oczekujący na wyniki egzaminu dyplomowego, wrzesień 2007 r.

Administracja studiów

**dr Renata Gierszewska – kierownik
Magisterskiego Zaocznego Studium
Polityki Społecznej i Pracy Socjalnej
(studia wygaszane) oraz studiów na
kierunku: polityka społeczna, I stopień,
niestacjonarne (zaoczne)**

**dr Maria Theiss – kierownik studiów
na kierunku: polityka społeczna, I stopień,
stacjonarne oraz I stopień niestacjonarne
(wieczorowe), p.o. kierownika
Magisterskiego Dziennego Studium
Polityki Społecznej (studia wygaszane)**

**dr Jacek Męcina – kierownik
Magisterskiego Uzupełniającego Studium
Nauk o Pracy i Polityki Społecznej oraz
studiów na kierunku: polityka społeczna,
II stopień niestacjonarne (zaoczne)**

dr Roman Wasylewski – kierownik Zawodowego Studium Nauk o Pracy i Polityki Społecznej

dr Grażyna Spytek-Bandurska – kierownika Podyplomowego Studium Nauk o Pracy i Polityki Społecznej

Obsługa administracyjna studiów

**Marzena Winiarska
sekretariat IPS
ul. Nowy Świat 67, II piętro, pok. 110,
tel. 022 826-66-52, od poniedziałku do
piątku w godz. 9.00-15.00 oraz
w wybrane soboty (podane na stronie
internetowej Instytutu Polityki
Społecznej) w godz. 8.00-12.00**

Ewa Jędrzejewska, ul. Krakowskie Przedmieście 3, II piętro, pok. nr 26, tel. 022 828-94-96, sekretariat czynny: wtorki 14.00-14.00, czwartki – 12.00-15.45, piątki 14.00-18.00 oraz w soboty w godz. 8.00-14.00

Elżbieta Tomaszewska, ul. Krakowskie Przedmieście 3, II piętro, pok. nr 28, tel. 022 55-22-921, sekretariat czynny: poniedziałki 14.00-18.00, wtorki, środy i czwartki 11.00-15.00

Samorząd Studencki

Studenci IPS co roku w demokratycznych wyborach decydują o obsadzie organów Samorządu – Zarządu Samorządu Studentów oraz wybierają delegatów do Parlamentu Studentów, do Rady Wydziału WDiNP oraz Rady Naukowej IPS.

Jako Samorząd Studentów w IPS dbamy o prawa studentów i występujemy w ich obronie. Opiniujemy plany zajęć, programy studiów i inne dokumenty dotyczące spraw studenckich, przekazywane przez władze Instytutu. Przedstawiciele IPS brali udział w pracach nad nowymi Zasadami Studiowania na WDiNP, są członkami Komisji Stypendialnej i Komisji Dydaktycznej ustanowionymi przez Prodziekan ds. Studenckich. Przeprowadzamy ankiety oceniające pracowników naukowych prowadzących zajęcia, stale współpracujemy z kierownikiem studiów.

Samorząd Studentów IPS już od kilku lat pomaga w promocji Instytutu – w organizacji Dni Otwartych, audycjach radiowych, spotkaniach promocyjnych. W ubiegłych latach obsługiwaliśmy stanowisko IPS, przygotowaliśmy materiały promocyjne, informowaliśmy maturzystów i zachęcaliśmy (często skutecznie) do studiowania na naszym kierunku. W czasie rekrutacji pomagaliśmy w pracach komisji rekrutacyjnej.

Zarząd Samorządu Studentów organizuje wiele wydarzeń aktywizujących środowisko studentów, są to: imprezy okolicznościowe, akcje charytatywne, turnieje sportowe, wyjazdy, spotkania z osobistościami życia politycznego i społecznego. Przykładowe inicjatywy z lat poprzednich:

- tradycyjne imprezy studenckie – Otrzęsiny, Połowinki, Charytatywne Mikołajki;
- akcje „Student Mikołajem”, „Świąteczna Paczka”;

- spotkanie z przedstawicielem Agencji Wywiadu, Transparencji International Polska;
- turnieje piłkarskie;
- wyjazdy zimowe i majówkowe; integracyjno-naukowe do Lwowa;
- Dni Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (koncerty, pikniki, paint-ball);
- szkolenia – „Przebij się” – jak radzić sobie na rynku pracy; z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej;
- zniżkowe kursy na prawo jazdy;
- promocja Instytutu – koszulki Studenta IPS już w 2002 roku; „smycze” Instytutowe;
- „Ipsormator” – gazeta studentów Polityki Społecznej, „Łyk Kultury” – wydziałowy magazyn kulturalny dla studentów;
- organizacja praktyk, przede wszystkim w organizacjach pozarządowych, takich jak Bank Żywności, Akademia Filmowa.

ZSS IPS prowadzi portal internetowy (www.samorzad.uw.edu.pl/ips), na którym studenci wymieniają się opiniami, mają dostęp do aktualnych informacji oraz zgromadzonych materiałów pomocnych w nauce. Byliśmy pierwszym Samorządem, który stworzył tak kompletny portal dla swoich studentów. Obecny wygląd i kształt witryny jest już trzecim z kolei. Zaczynaliśmy od prostego forum, w tej chwili dysponujemy multimedialną, uniwersalną stroną.

Samorząd IPS już od pięciu lat organizuje integracyjne obozy naukowo-zerowe dla studentów I roku. Pierwszy obóz w roku 2002 odbył się w Sulejowie i liczył około 20 uczestników z Instytutu. Obóz w 2006 roku miał rangę ogólnouniwersytecką, liczył około 500 uczestników i odbywał się pod patronatem JM Rektora UW.

Powyższy opis to zarys naszej działalności w ostatnich latach. Podstawowym celem, jaki staramy się realizować jest to, aby wszystkim nam studiowało się lepiej. Informujemy, informuje-

my i jeszcze raz informujemy naszych studentów, dokładamy wszelkich starań by chronić ich interesów, o ile są słuszne. Udało nam się wypracować skuteczny i przyjazny system współpracy z Władzami Wydziału i Instytutu, co uważamy za jeden z największych sukcesów Samorządu.

Samorządowcy z naszego Instytutu sprawowali również najważniejsze funkcje w samorządzie Uniwersytetu Warszawskiego – przewodniczącego Zarządu Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego oraz Senatorów UW.

Co ważne, na IPS nie ma miejsca na niezdrową walkę polityczną. Jest co najwyżej zdrowa rywalizacja i co roku do naszego składu dochodzą nowe roczniki studentów.

Magdalena Miedzianowska
przewodnicząca ZSS IPS
poprzedni przewodniczący:
Małgorzata Flaga, Grzegorz Rogólski

**Wybrane publikacje
pracowników
Instytutu Polityki Społecznej
w latach 1990–2007**

1990

Auleytner Julian, Księżopolski Mirosław, Szyłko-Skoczny Małgorzata, *Nauka o polityce społecznej. Wybrane problemy teorii i praktyki*, OBS, Warszawa

Auleytner Julian, Księżopolski Mirosław, *Polityka społeczna w Polsce. Synteza badań*, OBS, Warszawa

Czajka Stanisław, Auleytner Julian, Księżopolski Mirosław, Szyłko-Skoczny Małgorzata, *Socjalna gospodarka rynkowa*, IPS UW, Warszawa

Leś Ewa, Piekara Andrzej, *Samorządowe podmioty polityki społecznej*, UW, Warszawa

Łopato Jan (red.), *Zabezpieczenie społeczne ludności chłopskiej (1945–1989)*, OBS, Warszawa

Supińska Jolanta (współred.), *Studia nad ruchami społecznymi*, IPS UW, Warszawa

Żukowski Tomasz (współred.), *Studia nad ładem społecznym*, TWWP, Warszawa

1991

Auleytner Julian (red.), *Nauka o polityce społecznej*, Warszawa

Danecki Jan (red.), *Postęp i regres społeczny*, OBS, Warszawa

Księżopolski Mirosław, *Polityka społeczna w Polsce – synteza badań*, OBS, Warszawa

Księżopolski Mirosław, Szyłko-Skoczny Małgorzata (red.), *Polityka społeczna. Doświadczenia i perspektywy*, OBS, Warszawa

Leś Ewa, Rosner Jan, *Kształcenie pracowników socjalnych*, OBS, Warszawa

Łopato Jan, *Pomoc społeczna wobec potrzeb ludzi starszych na wsi*, OBS, Warszawa

Nieciński Witold, *Rozpad i dziedzictwo socjalizmu realnego a transformacja społeczeństwa*, UW, Warszawa

Piekara Andrzej (red.), *Terenowa polityka społeczna*, OBS, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Studia o kwestiach społecznych*, IPS UW, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Społeczne kwestie starości*, Warszawa

Supińska Jolanta, *Dylematy polityki społecznej*, IPS UW, Warszawa

1992

Anioł Włodzimierz, *Migracje międzynarodowe a bezpieczeństwo europejskie*, ISP PAN, Warszawa

Danecki Jan, Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe u progu lat dziewięćdziesiątych*, (wyd. 1), OBS, Warszawa

Leś Ewa, *Polityka społeczna w Polsce w okresie zmian ustrojowych. Zbiór rozmów z przedstawicielami świata nauki*, IPS UW, Warszawa

Magnuszewska-Otulak Grażyna, *Rozwój systemu zabezpieczenia społecznego w Wielkiej Brytanii. Raport Beveridge'a*, IPiSS, Warszawa

Piekara Andrzej (red.), *Samorząd terytorialny i rozwój lokalny*, CSSTiRL, Warszawa

Szyłko-Skoczny Małgorzata (red.), *Społeczne skutki bezrobocia w wymiarze lokalnym*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Szyłko-Skoczny Małgorzata (red.), *Społeczny wymiar bezrobocia w mieście i gminie Limanowa. Raport z badań empirycznych*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Żukowski Tomasz (współautor), *Polityka i gospodarka w oczach pracowników*, MPiPS, Warszawa

1993

Auleytner Julian, *Państwo. Kościół. Społeczeństwo*, UW, Warszawa

Danecki Jan, Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe u progu lat dziewięćdziesiątych*, (wyd. 2 zmienione), UW, Warszawa

Danecki Jan (red.), *Insights into Maldevelopment. Recondising the Idea of Progress*, (wyd. 1), UW, Warszawa

Golinowska Stanisława, Książopolski Mirosław, Jończyk Jan, Rajkiewicz Antoni, Szubert Waclaw, *O nowy model polityki społecznej w Polsce*, seria: Studia i Materiały, zeszyt nr 1, IPiSS, Warszawa

Książopolski Mirosław, *Systemy emerytur powszechnych w krajach nordyckich*, IPiSS, Warszawa

Książopolski Mirosław, Supińska Jolanta (red.), *Zagrożenia i szanse polityki społecznej w Polsce w okresie transformacji*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Pomoc społeczna wobec zjawiska bezrobocia*, Fundacja im. F. Eberta, KUP, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Social Effects of Unemployment on Local Communities*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

1994

Auleytner Julian (red.), *Polityka społeczna. Stan i perspektywy*, „Państwo i Kultura Polityczna”, nr 1, Warszawa

Auleytner Julian, *Polityka społeczna. Pomiędzy ideą a działaniem*, Warszawa

Danecki Jan, Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Kwestie społeczne i krytyczne sytuacje życiowe u progu lat dziewięćdziesiątych*, (wyd. 2), OBS, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, Szatur-Jaworska Barbara (red.), *Leksykon pojęć socjalnych*, ELIPSA, Warszawa

Leś Ewa, *Organizacje obywatelskie w Europie Środkowo-Wschodniej*, CIVICUS, Waszyngton

Rajkiewicz Antoni (red.), *Spółeczeństwo polskie w latach 1989–1993*, Fundacja im. F. Eberta, IPS UW, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Bezrobocie w mieście i gminie Limanowa w latach 1991–1993*, IPS UW, Warszawa

Żukowski Tomasz (współautor), *Związki zawodowe w przedsiębiorstwach przemysłowych*, MPiPS, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Żukowski Tomasz (współautor), *Robotnicy '93. Wybory ekonomiczne i polityczne*, Warszawa

1995

Auleytner Julian (red.), *Polityka społeczna – stan i perspektywy*, WSP TWP, Warszawa

Książopolski Mirosław (współautor), *Polska'95. Raport o rozwoju społecznym*, Fundacja Zabezpieczenia Społecznego, Warszawa

Piekara Andrzej (red.), *Funkcje samorządu terytorialnego a lokalna jakość życia. Studia z zakresu teorii i praktyki*, CSSTiRL UW, IPS UW, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara, *Pokolenie w fazie późnej dojrzałości. Deformacje cyklu życia a zagrożenia społeczne we współczesnej Polsce*, IPS UW, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Polityka społeczna w świadomości społecznej. Raport z badań sondażowych*, ELIPSA, Warszawa

1996

Anioł Włodzimierz, *Europejski fin de siècle. Przeobrażenia struktur międzynarodowych*, Scholar, Warszawa

Anioł Włodzimierz, *Poland's Migration and Ethnic Policies: European and German Influences*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Auleytner Julian, *Instytucje polityki społecznej. Podmioty i fundusze*, WSP TWP, Warszawa

Auleytner Julian (współred.), *Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych*, WSP TWP, Warszawa

Danecki Jan (red.), *Insights into Maldevelopment. Recondising the Idea of Progress*, (wyd. 2), UW, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, *Rodzina polska w warunkach zmiany systemowej na tle krajów europejskich*, ELIPSA, Warszawa

Kowalak Tadeusz, *Problemy społeczne Stanów Zjednoczonych*, IPISS, PTPS, Warszawa

Piekara Andrzej (współred.), *Samorząd terytorialny i rozwój lokalny*, CSSTiRL UW, Warszawa

Rajkiewicz Antoni (red.), *Spółeczeństwo polskie w latach 1989–1994. Zagadnienia polityki społecznej*, Fundacja im. F. Eberta, IPS UW, Warszawa

Rajkiewicz Antoni, Supińska Jolanta, Księżopolski Mirosław (red.), *Polityka społeczna. Materiały do studiowania*, Interart, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (współred.), *Polskie przemiany lat 90-tych. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez WDiNP UW w dniach 1–2 grudnia 1994 roku*, WDiNP UW, Warszawa

1997

Auleytner Julian, *Polityka społeczna. Teoria a praktyka*, WSP TWP, Warszawa

Danecki Jan (red.), *Kwestie społeczne w doświadczeniu lokalnym*, ELIPSA, Warszawa

Polityka społeczna XX wieku. Wacław Szubert, PTPS, Katowice–Warszawa

Rajkiewicz Antoni (red.), *Spółeczeństwo polskie w latach 1989–1995/96; zagadnienia polityki społecznej*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

1998

Firlit-Fesnak Grażyna (red.), *Kwestie społeczne na przełomie stuleci*, ELIPSA, Warszawa

Leś Ewa, *Organizacje społeczne. Studium porównawcze*, Phare. Dialog Społeczny, Warszawa

Piekara Andrzej (współred.), *Samorząd terytorialny. Zagadnienia prawne i administracyjne*, Wyd. Prawnicze Sp. z o.o., Warszawa

Rajkiewicz Antoni, *Zatrudnienie cudzoziemców w Polsce – raport z badań*, IPISS, Warszawa

Rajkiewicz Antoni, Supińska Jolanta, Księżopolski Mirosław (red.), *Polityka społeczna. Materiały do studiowania*, Biblioteka Pracownika Socjalnego, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Sytuacja młodzieży na rynku pracy w wybranych krajach Europy Środkowej i Wschodniej*, ELIPSA, Warszawa

1999

Danecki Jan, Auleytner Julian (red.), *Teoretyczne problemy nauki o polityce społecznej*, ELIPSA, Warszawa

Księżopolski Mirosław, *Polityka społeczna. Wybrane problemy porównań międzynarodowych*, „Śląsk”, Katowice

Księżopolski Mirosław, *Modele polityki społecznej*, IPS UW, IPISS, Warszawa

Supińska Jolanta (red.), *Polityka społeczna dziś i jutro. Opinie ekspertów*, ISP, Warszawa

Szatur-Jaworska Barbara, Żukowski Tomasz (współautorzy), *Ku godnej i aktywnej starości*, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych UNDP, Warszawa

Szatur-Jaworska Barbara (współred.), *Wskaźniki społeczne jako narzędzia pomiaru skuteczności i efektywności polityki społecznej*, IPS UW, IPISS, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata (red.), *Różne oblicza bezrobocia*, ELIPSA, Warszawa

2000

Auleytner Julian, *Polityka społeczna. Teoria i organizacja*, WSP TWP, Warszawa

Auleytner Julian (współautor), *Polityka społeczna pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością*, WSP TWP, Warszawa

Duszczyk Maciej (współautor), *Rozszerzenie Unii Europejskiej w opinii związków zawodowych oraz organizacji pracodawców*, ISP, Warszawa

Leś Ewa (współautorka), *Defining the nonprofit sektor: Poland*, Center for Civil Society Studies, Institute for Policy Studies, The Johns Hopkins University, Baltimore

Leś Ewa, *Fundacja dla Polski: dziesięć lat wspierania ruchu obywatelskiego i pomocowych inicjatyw na rzecz dzieci i młodzieży*, Fundacja dla Polski, Warszawa

Leś Ewa, *Od filantropii do pomocniczości. Studium porównawcze rozwoju i działalności organizacji społecznych*, ELIPSA, Warszawa

Męcina Jacek (współautor), *The Role of Social Partners in VET*, Polish National Observatory of VET, Warszawa

Nieciński Witold, Rysz-Kowalczyk Barbara, Supińska Jolanta, Żukowski Tomasz (współautorzy), *Dekada polskiej polityki społecznej. Od przełomu do końca wieku*, IPiSS, Warszawa

Piekara Andrzej, *Samorządność. Samorząd. Rozwój*, CSSTiRL, Warszawa

Rajkiewicz Antoni (red.), *Zewnętrzne migracje zarobkowe we współczesnej Polsce. Wybrane zagadnienia*, WSH-E we Włocławku, IPiSS, Włocławek

Szatur-Jaworska Barbara, *Ludzie starzy i starość w polityce społecznej*, ASPRA-JR, Warszawa

2001

Auleytner Julian, Głębicka Katarzyna, *Polskie kwestie społeczne na przełomie wieków*, WSP TWP, Warszawa

Grażyna Firlit-Fesnak (red.), *Andrzej Piekara. Życie i twórczość*, ASPRA-JR, Warszawa

Grażyna Firlit-Fesnak, Helga Oberloskamp (red.), *Polsko-niemiecki i niemiecko-polski leksykon polityki społecznej i pracy społecznej*, ASPRA-JR, Warszawa

Grażyna Firlit-Fesnak (red.), *Regionalne aspekty reform społecznych*, ASPRA-JR, Warszawa

Leś Ewa, *Zarys historii dobroczynności i filantropii w Polsce*, Prószyński i S-ka SA, Warszawa

Leś Ewa, *La Fondation de Polotne: dix ans de soutien des mouvements de citoyens et des initiatives d'aide en faveur des enfants et des adolescents*, Fundacja dla Polski, Warszawa

Męcina Jacek, *Absolwent na rynku pracy*, IPS UW, Warszawa

Nieciński Witold, Piekara Andrzej, Rajkiewicz Antoni, Sucińska Jolanta (współautorzy), *Polska przed nowymi wyborami. Barometr społeczno-ekonomiczny 2000*, Stowarzyszenie Studiów i Inicjatyw Społecznych, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Leksykon Polityki Społecznej*, wyd. 1, ASPRA-JR, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Problemy społeczne wybranych grup demograficznych. Z warsztatów badawczych Instytutu Polityki Społecznej*, ASPRA-JR, Warszawa

Stanisław Rychliński, *Lustracje społeczne (z wprowadzeniem Barbary Szatur-Jaworskiej)*, reprint wykonany na podstawie książki wydanej w 1947 roku, ASPRA-JR, Warszawa

2002

Anioł Włodzimierz, *Paradoksy globalizacji*, ASPRA-JR, Warszawa

Auleytner Julian, *Polityka społeczna czyli ujarzmianie chaosu socjalnego*, WSP TW, Warszawa

Auleytner Julian (red.), *O roztropną politykę społeczną. Księga pamiątkowa na jubileusz 80-lecia prof. dr. hab. Antoniego Rajkiewicza*, PTPS, IPS, Katowice

Duszczyk Maciej, *Swobodny przepływ pracowników w negocjacjach o członkostwo Polski w Unii Europejskiej*, ASPRA-JR, Warszawa

Hut Paweł, *Warunki życia i proces adaptacji repatriantów w Polsce w latach 1992– 2000*, ASPRA-JR, Warszawa

Leś Ewa (red.), *Pomoc społeczna. Od klientyzmu do partycypacji*, ASPRA-JR, Warszawa

Piekara Andrzej (red.), *Samorząd terytorialny a jakość administracji publicznej. Księga jubileuszowa w dziesięciolecie istnienia Centrum Studiów Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego*, CSSTiRL, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara (red.), *Leksykon Polityki Społecznej*, wyd. 2, ASPRA-JR, Warszawa

Więckiewicz Krzysztof, *Kwestia bezdomności w programie działania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w latach 1994–2001*, MPiPS, Warszawa

2003

Anioł Włodzimierz, *Europejska polityki społeczna. Implikacje dla Polski*, ASPRA-JR, Warszawa

Danecki Jan, Danecka Maria (red.), *U podłoża globalnych zagrożeń. Dylematy rozwoju*, ELIPSA, Warszawa

Duszczyk Maciej, *Przepływ pracowników oraz prowadzenie działalności gospodarczej w Unii Europejskiej*, Krajowa Izba Gospodarcza, Warszawa

Jaroszewska Emilia, *Małżeństwa polsko-niemieckie w RFN*, ASPRA-JR, Warszawa

Książkowski Mirosław, Nieciński Witold, Rajkiewicz Antoni, Supińska Jolanta (współaut.), *Polska po przejściach. Barometr społeczno-ekonomiczny 2001–2003*, Stowarzyszenie Studiów i Inicjatyw Społecznych, Warszawa

Piekara Andrzej (red.), *Cele i skuteczność reformy administracji publicznej w RP w latach 1999–2001*, CSSTiRL, Warszawa

Rysz-Kowalczyk Barbara, Szatur-Jaworska Barbara (red.), *Wokół teorii polityki społecznej. Szkice i studia dedykowane Profesorowi Janowi Daneckiemu na Jubileusz siedemdziesiątych piątych urodzin*, ASPRA-JR, Warszawa

Spytek-Bandurska Grażyna, *Zwolnienia grupowe z perspektywy rynku pracy. Aspekty prawne i społeczne*, ASPRA-JR, Warszawa

Szatur-Jaworska Barbara, *Diagnozowanie w polityce społecznej. Materiały do studiowania*, (wyd.I), ASPRA-JR, Warszawa

Żołądowski Cezary, *Białorusini i Litwini w Polsce, Polacy na Białorusi i Litwie. Uwarunkowania współczesnych stosunków między większością i mniejszościami narodowymi*, ASPRA-JR, Warszawa

2004

Męcina Jacek, *Instrumenty aktywizacji zawodowej młodzieży w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, MGiP, Warszawa

Samoraj Beata, *Polacy w Berlinie. Szkic o legalnej migracji zarobkowej lat dziewięćdziesiątych*, Heliodor, Warszawa

Spytek-Bandurska Grażyna, *Zwolnienia z przyczyn grupowych*, INFOR, Warszawa

Szylko-Skoczny Małgorzata, *Polityka społeczna wobec bezrobocia w Trzeciej Rzeczypospolitej*, ASPRA-JR, Warszawa

Żołądowski Cezary (red.), *Studia i Prace 1964–2004. Sprawy mieszkaniowe. Polityka społeczna. Problemy polityczne*, WSE, Białystok

2005

Auleytner Julian, *Polska polityka społeczna, kreowanie ładu społecznego*, WSP TWP, Warszawa

Duszczyk Maciej (współautor), *Zapotrzebowanie na pracę cudzoziemców w Polsce. Próba analizy i wniosków dla polityki migracyjnej*, ISP, Warszawa

Duszczyk Maciej (współautor), *Polska w Unii Europejskiej – doświadczenia pierwszego roku członkostwa*, UKIE, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, *Wspólnotowa polityka na rzecz równości kobiet i mężczyzn*, ASPRA-JR, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna (współautorka), *Cudzoziemcy poszukujący ochrony w Polsce. Analiza danych zastanych. Raport z badań w ramach tematu Partnerstwo na rzecz Rozwoju @lter-Camp*, publikacja internetowa: <http://www.politykaspooleczna.pl>, Warszawa

Leś Ewa (współautorka), *Raport z monitoringu działania Centrów Integracji Społecznej – 1,5 roku po uchwaleniu ustawy o zatrudnieniu socjalnym*, MPS, Warszawa

Łotocki Łukasz, *Mniejszość ormiańska w Polsce. Tożsamość – ocena społeczeństwa polskiego – relacje z nowymi imigrantami. Raport z badań*, publikacja internetowa: <http://www.ips.uw.edu.pl/publikacje.html>, Warszawa

Męcina Jacek, *Dialog społeczny w Polsce a integracja z Unią Europejską*, ASPRA-JR, Warszawa

Męcina Jacek (red.), *Pierwszy biznes. Poradnik metodyczny dla osób rozpoczynających samodzielną działalność gospodarczą*, MGiP, Warszawa

Szatur-Jaworska Barbara, *Diagnozowanie w polityce społecznej. Materiały do studiowania*, (wyd. 2 zmienione i uzupełnione), ASPRA-JR, Warszawa

Uścińska Gertruda, *Europejskie standardy zabezpieczenia społecznego a współczesne rozwiązania polskie*, IPiSS, Warszawa

Uścińska Gertruda, *Świadczenia z zabezpieczenia społecznego w regulacjach międzynarodowych i polskich. Studium porównawcze*, IPiSS, Warszawa

Uścińska Gertruda (współred.), *Addendum. Obliczenia porównawcze: standardy zabezpieczenia społecznego*, IPiSS, Warszawa

Uścińska Gertruda (red.), *Komentarz do Rozporządzeń Rady (EWG) nr 1408/71 z 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie. Stan prawny na dzień 30 czerwca 2005 r.*, MPS, Warszawa

Uścińska Gertruda (red.), *Koordinacja polskiego systemu zabezpieczenia społecznego z regulacjami wspólnotowymi. Ekspertyzy prawne*, tom I i II, MPS, Warszawa

Uścińska Gertruda (red.), *Orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (wersja szeroka i skrócona)*, MPS, Warszawa

2006

Auleytner Julian, *Polish Social Policy. The Forming of a Social Order*, WSP TWP, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, Łotocki Łukasz, *Spółeczność i instytucje lokalne wobec inicjatyw utworzenia ośrodka dla uchodźców*, publikacja internetowa: <http://www.politykaspoleczna.pl>, Warszawa

Hut Paweł (współautor), *Polska i Niemcy wobec rodaków na Wschodzie*, ISP, Warszawa

Leś Ewa, Ołdak Małgorzata (red.), *Z teorii i praktyki gospodarki społecznej*, seria: Zeszyty Gospodarki Społecznej, Collegium Civitas Press, Warszawa

Rajkiewicz Antoni, *Przyszłość demograficzna Polski i Niemiec*, Fundacja im. F. Eberta, Warszawa

Szarfenberg Ryszard, *Krytyka i afirmacja polityki społecznej*, ASPRA-JR, Warszawa

Szatur-Jaworska Barbara (współautorka), *Podstawy gerontologii społecznej*, ASPRA-JR, Warszawa

2007

Firlit-Fesnak Grażyna, Łotocki Łukasz, *Sytuacja cudzoziemców poszukujących ochrony w Polsce – raport z zogniskowanych wywiadów grupowych z cudzoziemcami mieszkającymi w ośrodku dla uchodźców w „Czerwonym Borze”*, publikacja internetowa: <http://www.politykaspoleczna.pl>, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, *Adekwatność wykształcenia i kwalifikacje kobiet w stosunku do zapotrzebowania rynku pracy, spojrzenie pracodawców i kobiet. Raport z badań empirycznych*, publikacja internetowa: <http://www.rodzina.gov.pl>, Warszawa

Firlit-Fesnak Grażyna, Szyłko-Skoczny Małgorzata (red.), *Polityka społeczna*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa

Leś Ewa, Ołdak Małgorzata (red.), *Przedsiębiorstwo społeczne w rozwoju lokalnym*, seria: Zeszyty gospodarki społecznej, tom 2, Collegium Civitas Press, Warszawa

Plany na przyszłość

Jubileusz sprzyja nie tylko bilansowaniu minionych lat, sumowaniu dorobku Instytutu Polityki Społecznej, ocenie jego osiągnięć i niedostatków, ale jest także dobrym momentem dla formułowania planów na przyszłość, próbą określenia co byłoby korzystne i pożądane w jego rozwoju, zarówno z punktu widzenia interesu Instytutu jako placówki naukowej, jak też z punktu widzenia rozwoju nauki o polityce społecznej i polityki społecznej jako sfery działania politycznego. Dorobek naukowy i wieloletnie doświadczenia w realizacji kilku rodzajów studiów, kapitał ludzki i społeczny, nie najgorsze już – chociaż niezadowolające – zaplecze materialne uzasadniają nakreślenie przyszłych kierunków działalności Instytutu Polityki Społecznej w kilku obszarach.

Jednym z nich jest doskonalenie oferty edukacyjnej Instytutu Polityki Społecznej. Myślę tutaj o monitorowaniu i ewaluacji programów studiów wdrażanych wraz z przejściem w 2007 roku do systemu dwustopniowej organizacji procesu kształcenia w ramach kierunku „polityka społeczna” oraz o rozważeniu uruchomienia specjalizacji „praca socjalna” i „rozwój lokalnej polityki społecznej”. Biorąc pod uwagę potrzeby rynku edukacyjnego, wskazane byłoby opracowanie programów nowych kierunków studiów podyplomowych, takich jak: zarządzanie polityką społeczną, organizacja systemu integracji i reintegracji społecznej, polityka społeczna i komunikacja społeczna. W tym ostatnim profilu studiów podyplomowych niezbędne byłoby kształcenie interdyscyplinarne w ramach współpracy z pozostałymi instytutami Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. W uruchomieniu wyżej wymienionych nowych kierunków studiów podyplomowych mogą być pomocne środki Europejskiego Funduszu Społecznego, co wymusza konieczność aplikowania o nowe projekty

edukacyjne w ramach wspomnianych środków. Dalszego doskonalenia wymaga proces wymiany studentów i wykładowców, w tym szczególnie poszerzenie oferty studiów zagranicznych dla studentów kierunku „polityka społeczna” oraz zwiększenie udziału pracowników Instytutu w realizacji programu studiów w języku angielskim dla studentów z uczelni zagranicznych. Konieczne są inwestycje w wyposażenie sal dydaktycznych w podstawowe urządzenia audiowizualne, co pozwoliłoby na doskonalenie metod nauczania i wyższą jakość procesu dydaktycznego.

Drugi obszar działalności Instytutu, badania naukowe i współpraca z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą wymaga nie tylko kontynuacji, ale także określenia nowych nurtów badawczych. Dotychczasowe kierunki badań, szczególnie w obszarze polityki rynku pracy, porównawczej polityki społecznej, rozwoju lokalnego, zabezpieczenia społecznego, III sektora i pomocy społecznej mają trwałą pozycję w pracach badawczych wielu pracowników Instytutu i w tym zakresie Instytut może stanowić ważne zaplecze eksperckie i doradcze dla instytucji rządowych i samorządowych. W rozprawach naukowych młodszej generacji pracowników rozwijają się nurty badawcze dotyczące takich zagadnień, jak: procesy migracyjne w Polsce i w Europie, gospodarka społeczna i przedsiębiorczość społeczna, procesy integracji grup i jednostek dyskryminowanych i wykluczonych społecznie, diagnoza problemów społecznych we współczesnej Polsce. Relatywnie silny nurt badań nad migracjami uzasadnia zainteresowanie Instytutu Polityki Społecznej włączeniem się w realizację zamysłu utworzenia Międzywydziałowego Ośrodka Badań nad Migracjami w Uniwersytecie Warszawskim. Nowe obszary badań implikują potrzebę modyfikacji struktury organizacyjnej Instytutu Polityki Społecznej w celu zgodności podziału na zakłady z aktualną problematyką badawczą Instytutu. Istotnym źródłem wspierania badań naukowych mogą stać się środki Europejskiego Funduszu Społecznego. W ostatnich trzech latach

w Instytucie powstały zespoły pracowników aplikujące z dobrym skutkiem wnioski o projekty badawcze; ich wiedza i doświadczenia stanowią cenny kapitał i szanse na dalsze wykorzystanie tego źródła finansowania badań naukowych. Instytut jest także gotowy do udziału w partnerskich projektach badawczych, łączących ośrodki akademickie i naukowe z różnych regionów Polski i Europy.

Instytut Polityki Społecznej Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego także w przyszłości jest gotowy do realizacji badań nad polityką społeczną realizowaną w Polsce, prowadzenia monitoringu reform społecznych oraz opracowania analiz, raportów i ekspertyz w tej dziedzinie polityki państwa.

Wzorem tradycji Konferencji Płockich i Ustrońskich, w których organizacji Instytut Polityki Społecznej miał w przeszłości istotny udział, w strategii dalszego rozwoju Instytutu ważne miejsce zajmą działania na rzecz integracji środowiska polityków społecznych. Chodzi o wszelkie formy współpracy z ośrodkami akademickimi i naukowymi z różnych regionów Polski, Komitetem Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN oraz Polskim Towarzystwem Polityki Społecznej, które sprzyjają dyskursowi akademickiemu wokół aktualnych zadań nauki o polityce społecznej i jego użyteczności dla polityki społecznej rozumianej jako sfera działań politycznych.

Szkicowanie planów na przyszłość oznacza jedynie określenie możliwości, których cechą jest zarówno urok ich spełnienia, jak i niepokój o ich ograniczenie przez trudną do określenia rzeczywistość. W roku Jubileuszu 30-lecia Instytutu Polityki Społecznej, pozostaje wyrazić nadzieję, że zespół pracowników Instytutu doświadczy zadowolenia ze spełnienia ambitnych planów dalszego rozwoju tego zasłużonego dla nauki o polityce społecznej ośrodka akademickiego.

Spis treści

Wstęp	3
Powstanie i rozwój Instytutu Polityki Społecznej spojrzenie pierwszego dyrektora Instytutu Polityki Społecznej prof. dr. hab. Antoniego Rajkiewicza	9
Władze Instytutu Polityki Społecznej w latach 1977–2007	23
Pracownicy i doktoranci Instytutu Polityki Społecznej w roku akademickim 2007/2008	31
Pozostali w naszej pamięci	55
Administracja Instytutu Polityki Społecznej	63
Dorobek badawczy Instytutu Polityki Społecznej w latach 1977–2007	67
Projekty badawcze realizowane w Instytucie Polityki Społecznej w ramach inicjatywy wspólnotowej EQUAL w latach 2004–2007	75
Współpraca z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą	93
Studia i studenci; ewolucja kształcenia w Instytucie Polityki Społecznej	105

Studia Podyplomowe w zakresie rynku pracy dla doradców zawodowych i pośredników pracy realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.	113
Administracja studiów	121
Samorząd studencki.	127
Wybrane publikacje pracowników Instytutu Polityki Społecznej w latach 1990–2007	133
Plany na przyszłość	149